

SLOVENSKI NAROD

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: LJUBLJANA, PUCCINJEVA ULICA 5 — TELEFON: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26 — Izhaja vsak dan opoldne — Mesečna naročnina 11.— Kr.
IZKLJUČNO ZASTOPSTVO za oglaševanje iz Italije in tujstva ima
UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO
Računi pri pošto čerkovnem zavodu:
Ljubljana št. 10-351
CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO.

Puntate avversarie in Tunisia respinte

Ripetuti forti attacchi contro Bona e Philippeville in
Algeria — Beyrouth e Tripoli in Siria bombardati

Il Quartier Generale delle Forze Armate comunica in data di 22 dicembre il seguente bollettino n. 941:

Attività operativa moderata nella Siria. Più accentuata in Tunisia, dove nel corso di vivi scontri venivano respinte puntate avversarie e presi alcuni prigionieri.

Reperti della nostra aviazione hanno rinnovato vigorosi attacchi contro i porti di Bona e di Philippeville, colpendo ripetutamente gli impianti.

Tripoli di Siria e Beyrouth sono stati raggiunti da nostri aerei di grande auto-

nomia che ne bombardavano le raffinerie ed i depositi che suscitavano grandi incendi visibili a notevole distanza.

Due apparecchi nemici risultano abbattuti nei combattimenti aerei della giornata; uno dei nostri non è rientrato alla base.

In recenti azioni nel Mediterraneo una nostra silurante è affondata; parte dell'equipaggio è salva. Nel tardo pomeriggio di ieri, un aeroplano britannico ha mitragliato un treno nella Sicilia sudorientale uccidendo un viaggiatore e ferendone tre. Nessun danno al materiale.

Sovražni sunki v Tunisu odbiti

Obnovljeni močni napadi na Bono in Philippeville v Alžiru
— Beirut in Tripoli v Siriji bombardirana

Glavni stan italijanskih Oboroženih sil je objavilo dne 22. decembra naslednje 941. vojno poročilo:

Zmerna operativna delavnost v Siriji, ki je bolj ojačena v Tunisu, kjer so bili v teku živahni spopadi odbiti sovražni sunki in je bilo ujetih nekoliko nasprotnih vojakov.

Oddelki našega letalstva so ponovili silovite napade na luko v Boni in Philippeville, pri čemer so ponovno zadeli tamonjske naprave.

Tripolis v Siriji in Beirut so napadla italijanska letala velikega akcijskega polmera ter so bombardirala rafinerije in skladišča, povzročila so obsežne požare, vidne iz znan. ne razdalje.

V letalskih bojih tega dne sta bili zbiti dve sovražni letali, eno naše letalo pa se ni vrnilo na svoje izhodišče.

Med zadnjimi akcijami v Sredozemlju je bila ena naša torpedovka potopljena; del njene posadke se je rešil.

Pozno popoldne včeraj je neko britansko letalo s strojno oborožitvijo napadlo v južnih delih Sicilije. Ubit je bil en potnik, ranjeni pa so bili trije. Stvarne škode ni.

Iz nemškega vojnega poročila

Nemško vojno poročilo pravi o bojih v Sredozemlju in Severni Afriki:

Pri nočnem napadu na Bengazi so bile pristaniške naprave in sidrišča za ladje

zadete z bombami težkega kalibra, neka torpedovka pa poškodovana.

V Tunisu so bili sovražni sunki zavrnjeni. Železniške prevoze in motorizirane kolone v Alžiru in na tuniškem področju je letalstvo obmetavalo z bombami in obstreljevalo z ostalim orožjem. Bojni letalci so napadi vzhodno od Alžira sovražni konvoj in so v njem hudo poškodovali tri večje trgovske ladje.

Nemške podmornice so potopile na morju okrog Orana v nekem konvoju 12.000 tonski transportni parnik in torpedirale razen tega veliko potniško ladjo.

Človekoljubnost posadk italijanskih podmornic

Buenos Aires, 22. dec. s. Eden izmed 26 brodolovcev severnoameriškega parnika »Ombili«, ki jih je rešila argentinska petrolejska ladja »Santa Cruz«, je izjavil:

»Nekaj minut po torpediranju se je italijanska podmornica, ki nas je zadela, dvignila na površino in se nam v vedno ožjih krogih približala, da bi ugotovila, ali je še kak brodolovec na morju. Nato se je približala nekemu rešilnemu čolnu in neki oficir nas je vprašal v angleščini, ako pogrešamo še kakega mornarja in ali je kateri ranjen. Ko smo mu odgovorili, da smo se vsi rešili in da smo zdravi, se je podmornica spet izgnila.«

Pobuda je slej ko prej trdno v rokah sil Osi

Trajno močni odmevi sestanka grofa Ciana in maršala
Cavallera s kancelarjem Hitlerjem

Berlin, 22. dec. s. Šef tiskovnega urada zunanega ministrstva Schmidt, ki je spremljal Ribbentropa na znane razgovore v Hitlerjevem glavnem stanu, je podal danes zastopnikom tiska nekaj izjav o vojnem svetu, ki se je sestel v dne 18. in 19. t. m. v Hitlerjevem glavnem stanu. Kratko poročilo, izdano po teh razgovorih, je med drugim dejal Schmidt, je zelo zgornjo. Hitler in Ducejev odposlanec sta poudarila in se pogovorila o vseh trenutnih političnih in vojaških vprašanjih. Pokazala se je pri tem popolna istovetnost stališč in namenov glede najuspešnejših metod za uresničitev v naprej določenih ciljev in doseganje končne zmage. Sila Osi, ki razpolaga z učinkovitejšimi sredstvi, so matematično prepričane, da bodo izvršile svoje načrte in s tem postavile pogoje za doseganje svojega cilja: zmage, ki predstavlja spet pogoj za veliki končni cilj: novi evropski red. Lahko bi bilo pripomniti, da so trenutno vojske Osi zaposlene v hudih bitkah. Toda na ta odgovor je lahko odgovoriti: Gre le za epizode, ki ne morejo spreniti splošnega strateškega položaja, ki ga označuje dejstvo, da je pobuda kakor doslej tudi sedaj trdno v rokah Nemčije, Italije in Japonske.

Berlin, 22. dec. s. Tudi danes je pozornost pristojnih političnih krogov osredotočena na odmeve o sestanku grofa Ciana s Hitlerjem. S posebnim zanimanjem beležijo pripombe uglednih nevtrálnih opazovalcev, ki sodijo, da italijansko-nemški vojni svet v Hitlerjevem glavnem stanu ne more biti primerjan z anglo-sovjetsko koalicijo, kajti edino Osi lahko doseže stalno popolno istovetnost pogledov in načrtov ne le glede vodenja vojne in sredstev za doseganje zmage, marveč tudi glede bistvenih pogojev za rešitev mirovnih problemov, torej bodoče oblike Evrope. Posledica te istovetnosti pogledov in ciljev se je pokazala v dosedanjih vojaških in političnih uspehih Nemčije in Italije. Ta istovetnost je bila slovesno potrjena na tem sestanku ter predstavlja prvo pot do novih uspehov, ki jih bo tudi leta 1943 doseglo orožje novega reda.

Ose sile se hočejo boriti in zmagati in zato bodo tudi zmagale. Tako zvanj združeni narodj nimajo skupnega ideala, za katerega bi se bilo vredno do skrajnosti truditi. Vsak od teh narodov se bori zase, upajoč, da bo dosegel bistveno sebične cilje. Zato na periodičnih sestankih ne pride do enakih pogledov glede vodenja vojne. Dočim torj skuša sovražna zveza s propagando zakriti bistveno nesoglasje in raz-

lične medsebojne poglede na vojno in vojne cilje, pa lahko osne sile uporabljajo vse svoje moči za doseganje končne zmage v duhu nezlomljivega prijateljstva in bratstva v orožju.

Na sestanku med Hitlerjem in Ducejevim odposlanecem so v Hitlerjevem glavnem stanu bili določeni načrti za leto 1943 na osnovi popolnega soglasja vojnih ciljev in problemov v vzdušju tesnega prijateljstva.

Monakovo, 22. dec. s. »Münchener Neueste Nachrichten« se nadalje piše o razgovorih grofa Ciana s Hitlerjem in pripominjajo, da besedilo uradnega poročila o popolni istovetnosti stališč in neporušeni prijateljstvu in bratstvu v orožju med Ducejem in Hitlerjem ter obema narodoma Osi, ni le stereotipno besedilo protokolov, temveč odraz resničnosti, ki se je stvarila in utrdira v zadnjih letih skupne borbe proti skupnemu sovražniku. Sporazum med obema narodoma, ugotavlja list, je na vseh področjih popoln, tako na ideološkem, kakor na akcijskem področju.

List »Abend Zeitung« opozarja na gospodarska nasprotja v sovražnem taboru in poudarja popolno vzajemnost Osi nasproti bodarjem sovražnim grožnjam. Velika prednost Italije in Nemčije nasproti tako zvanim združenim narodom, je v tem, da lahko naglo sklepata in naglo delata, kar predstavlja čin'telj, ki bo v teku te vojne vedno bolj odločilen.

Budimpešta, 21. dec. s. Obisk grofa Ciana v glavnem Hitlerjevem stanu in razgovori, ki jih je s Hitlerjem in vojaškimi predstavniki Osi imel, dajejo madžarskim listom priliko za nove poudarke bratstva v orožju in tesnega sodelovanja med Italijo in Nemčijo kot najznačilnejših elementov te vojne. Tem razgovorom bodo kakor že vsem prejšnjim sledila dejanja. Konferenca Osi znova potrjuje, kako prazne so utvare britanske propagande o oslavitvi vojaškega in političnega sodelovanja med silami Osi.

Bukarešta, 21. dec. s. Vest o sestanku grofa Ciana s Hitlerjem je zbudila največje zanimanje v rumunski javnosti, ki prav dobro ve, da takšnim sestankom zastopnikov Osi vselej sledi pozitivna in odločilna dejanja tako na političnem kakor vojnem področju. Listi v Bukarešti objavljajo poročila o sestanku na vidnem mestu na prvi strani, opremljena s slikami Hitlerja in italijanskega zunanega ministra.

Sovietom zadane nove težke izgube

Sovražni napadi na ruskih bojiščih povsod odbiti — Sovjeti so na enem samem odseku izgubili 404 tanke

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 22. dec. Vrhovno poveljništvo nemške vojske je objavilo danes naslednje poročilo:

Nemške čete so vrgle na fronti ob Terreku napadajočega nasprotnika v protinapadu nazaj.

V Stalingradu je skušal nasprotnik v napadu preko Volge pridobiti ozemlje, bil pa je v ogorčenem boju moža proti možu zavrnjen.

Obrambna bitka ob srednjem Donu traja z nezmanjšano silovitostjo dalje. Nemške divizije in bojne skupine so se postavile sovražnikovim napadom z največjo žilavostjo nasproti in so prizadele sovjetskim četam obnem v sodelovanju z letalstvom hude izgube. Samo v odseku dveh nemških oklopnih zborov je sovjetska vojska izgubila v zadnjih desetih dneh 104 oklopne vozove.

Na ostali fronti ob Donu in na prostoru okrog Suhinčev so nemške in madžarske

naskakovalne čete razdelele številne bojne postojanke in bunkerje sovražnika ter se vrnile z ujetniki in plenom. Posamezni sovražnikovi napadi so bili zavrnjeni.

Krajevni nemški napadi v prostoru okrog Toropa so privedli do znatnih zboljšanj postojank.

Angleški bombniki so prileteli v noči na 22. decembra v južno Nemčijo. Manjše število rušilnih in zažigalnih bomb je bilo vrženih tudi na Monakovo, kjer je bila med drugim opustošena neka bolnišnica. Prebivalstvo je imelo izgube. Nočni lovci in protiletalska topništvo so sestrelili po dosedanjih vesteh 10 angleških letal.

London priznava izgubo 12 letal

Rim, 22. dec. s. Britanska oficiozna agencija priznava, da se 12 letal, ki so se udeležila včerajšnjega napada na južno Nemčijo, ni vrnilo.

Sovjetska ofenziva zlomljena tudi na srednjem odseku

Osemndnevni napadi so prinesli sovražniku le ogromne
človeške in materialne izgube

Berlin, 22. dec. s. List »Zwölfuhrblatt« podaja pregled vojnega delovanja v zadnjih dneh na srednjem bojišču, kjer so morale nemške in zavezniške čete, kakor je že objavilo nemško vrhovno poveljstvo, vzdržati zelo trde obrambne boje, nakaer piše:

V zadnjem tednu so boljševidi na srednjem odseku poskušali prodreti v nemški obrambni sistem, pri čemer so hoteli med drugim izkoristiti zelo slabe vremenske razmere zadnjih dni. Odsek bojišča, na katerem je bila nekem nemška pehotna divizija, so Sovjeti napadli po prejšnji topniški pripravi, ko so več ur nepretrgoma bruhalji ogenj iz topov, nakar so prešli v napad med dvema oklopnima divizijama in več pehotnimi polki. Sovražnik, ki se je posluževal vseh razpoložljivih sredstev, je poskušal streljati nemški odpor in doseči tako pogoje za osvojitve pomembnejših ciljev. Vse sovjetsko orožje je bilo množčno osredotočeno proti temu operacijskemu odseku. Rdeče poveljstvo je stalno metalo v borbe nove pehotne sile, sestavljene iz mladih vpoklicancev in veteranov, ne da bi se pri tem oziralo na stroševite izgube, ki so jih utrpeli. Polnih osem dni so se napadi ponavljali z zveriskim srlostjo, a so bili ves ta čas odbiti v trdih bojih. Končno je moral sovražnik, ki je bil izčrpan in je utrpel hude izgube, s svojo akcijo prenehati. Sovjeti so pustili na terenu 109 tankov in ogromne količine vojnega streljiva. Zelo veliko je tudi število mrtvih, ki so jih rdeči pustili na bojišču.

Uničevanje sovjetskih klinov

Berlin, 22. dec. s. Glede na najnovejši razvoj vojaškega položaja na vzhodu, se iz pristojnega vira nocoj doznava, da je ta položaj v glavnem podoben onemu, ki je nastal v začetni fazi prejšnje sovjetske ofenzive. Rdeči so napadli nemške in zavezniške postojanke in so ponekod v obliki klinov vdrlj vanje, vendar gre le za klinje in so zato vse moskovske trditve o zasebi tega ali onega kraja zelo problematične pomena. Mogoče je, da so Sovjeti to ali ono mesto zasedli, toda to se ne pomeni, da so zasedli tudi odgovarjajoče ozemlje. Nemški protikurpiere so že v teku. Usoda teh klinov ne bo prav nič drugačna od usode podobnih klinov drugod. Boljševiki so takšne podvige vselej drago plačali.

Spopadi na finskem odseku

Helsinki, 22. dec. s. V zadnjih 24 urah je bilo sovjetsko topništvo na vzhodnem odseku bojišča ob ožini Aunus zelo delavno. Na istem odseku so Finci zavrnili napad neke sovjetske čete. Na bojišču vzhodno Karelje, na odseku pri Uhtui, so bili strji vsi poskusi sovjetskih patrolj, da bi vdrlj v finske postojanke preko zamrznjenega jezera. Bolj proti severu je bilo opaziti uspešno delovanje proti nekemu velikemu sovjetskemu izvidniškemu oddelku, ki so ga popolnoma uničili.

Zastopniki nacionalne Kitajske v avdienci pri japonskem cesarju

Tokio, 22. dec. s. Šef kitajske nacionalne vlade, ki se sedaj mudi na uradnem obisku v Tokiju, se je v spremstvu zunanega ministra in drugih osebnosti nacionalne Kitajske podal danes v cesarsko palačo, kjer ga je sprejel cesar.

Zastopnikom listov je predsednik nacionalne kitajske vlade po tej avdienci dal nekaj izjav, v katerih je znova potrdil, odločnost nankinske Kitajske, da sodeluje z Japonsko vse do tle, dokler ne bo vojna za Veliko vzhodno Azijo zmagovito zaključena. Pripomni je nadalje, da so njegovi razgovori s predsednikom vlade Tojom in zunanjim ministrom Tanijem pokazali popolno skladnost pogledov, kar bo odločilnega pomena za nadaljnji razvoj odnosov med obema državama.

Vangčingve je nato izrazil svoje občudovanje za doslej dosežene uspehe japonskih oboroženih sil in izjavil, da je nacionalna kitajska vlada trdno odločena, da

postavi na bojišče moralno in materialno silo Kitajske, da bi mogla tako podpreti Japonsko v borbi za doseg skupnih ciljev.

Japonski letalski uspehi

Tokio, 22. dec. s. Doznavo se z nekega oporišča na južnem morju, da je japonsko bombardiranje nekega letališča v bližini Kalukute in v okolici povzročilo velike požare in eksplozije, ki jih je bilo videti na daljavo. Tudi letalske jedinice, ki so bombardirale Kitagong, so povzročile požare na tamkajšnjem letališču, uničile skladišča bencina in povzročile nadaljnjo hudo škodo. Sovražnik na ta dva japonska napada sploh ni reagiral. Nobena protiletalska baterija in noben žaromet ni stopil v funkcijo in tudi noben lovec se ni dvignil, da bi sprejel borbo z japonskimi bombniki, ki so se vsi nedotaknjeni vrnili na svoje oporišče.

Amerika ropa francosko premoženje v Severni Afriki

Monakovo, 22. dec. s. »Abends Zeitung« se nadalje piše o Rooseveltovem piratskem postopanju v francoski Severni Afriki ter navaja v tej zvezi Rooseveltov uspeh, da se v Afriko odpošlje posebna severnoameriška gospodarska komisija, okrog katere se zbira številni emisarji borznih krogov z Wallstreeta, to se pravi iz Morganovega okolja. Očitno se hočejo Zedinjene države oskodovali v Afriki za hude izgube, ki so jih utrpeli v vzhodni Aziji, in hočejo zato francosko Severno in Zapadno Afriko vkljuiti v svoj gospodarski prostor.

Morganovi emisarji so prišli v Maroko, da bi prevzeli nadzorstvo nad železniškimi programi, sledeč pri tem navodilom, ki naj bi vsaj navidezno odvzele njihovemu postopanju značaj ropanja na škodo tako zvanega zavezniškega naroda. Kakor so Morgana ljudje postopali že ob priliki zasedbe francoskega preokceanskega parnika »Nor mandie«, so sedaj predlagali francoski železniški družbi v Severni Afriki ustanovitev nove francosko-ameriške železniške družbe z odkupom delnic in odplačilom kapitala. Nihče si ne more delati utvar o pomenu tega predloga.

Zeneva, 22. dec. s. Po vesteh iz Alžirja, je župan v Constantini, Mondon podal ostavko zaradi vedno hujših nasprotij z

anglosaškimi okupacijskimi oblastmi, ki se nadalje zelo divjajo proti domačemu prebivalstvu. Doznavo se namreč, da so Američani v raznih mestih Maroka izvedli množične aretacije. Tako je bilo samo v Fezu aretiranih 24 uglednih meščanov, med tem ko je bila arabska univerza v mestu zaprta. V tamkajšnjih diplomatskih krogih se širi glas, da je med generalom Giraudom in ameriškim vrhovnim poveljnikom Eisenhowerjem prišlo do nasprotij. Nasprotja izhajajo iz različnih pogledov na sedanjí položaj med obema vojaškima poveljnikoma. Med tem ko je namreč Giraud priporočal zavezništvo, naj pospešijo napredovanje proti Bizerti, je Eisenhower izgubljal čas z utrjevanjem zaledja, s čimer je dal osnm četam možnost, da se organizirajo in da iz obrambe preidejo v napad.

Poglobitev trgovine med švico in Slovaško

Bratislava, 22. dec. s. Med švicarskimi in slovaškimi odposlanci je bil tu podpisan protokol o trgovski izmenjavi med obema državama za prvo polletje prihodnjega leta. Protokol predvideva poglobitev medsebojne trgovine.

Italijansko vojaško poslanstvo pri Poglavniku

Zagreb, 22. dec. s. Poglavnik je v slovesni avdienci sprejel načelnika italijanskega vojaškega odposlanstva polkovnika Reja. Avdienci so prisostvovali italijanski poslanik Casertano ter razni zastopniki italijanskih in hrvatskih oblasti. Polkovnik Re je izročil poveljniku Poglavnika telesno stražo kot simbol popolno opremo ustaškega vojaka kot dar italijanskega vrhovnega poveljstva. Pri tem je načelnik italijanskega vojaškega odposlanstva naglašal vezi vzajemnosti in bratstva italijanske in hrvatske vojske. Poglavnik se je toplo zahvalil ter s prisrčnostjo potrdil vezi, ki večje vojski in naroda obeh držav. Končal je svoj govor s pozdravom Kralju Duceju in italijanski vojski, nato pa se je ljubizivo razgovarjal s poslanikom Casertanom in polkovnikom Rejem.

Sestanek vodstva oslepelih legionarjev

Firenze, 21. dec. s. Pod predsedstvom dr. Aurelija Niccolottija sta se na svojem letnem zborovanju sestala izvršni odbor in nacionalni svet italijanske zveze slepcev. Dela so se začela s tovariškimi pozdravi in vzklik 600 slepih legionarjem, ki s svojim poslušanjem uspešno prispevajo k protiletalski obrambi nacionalnega ozemlja. Urejeno je bilo vse potrebno, da se ponesrečenim slepcem in onim, ki morajo zapustiti mesta, nudijo vsa potrebna pomoč. Razen tega sta bili poleg 16 že obstoječih odsekov zveze slepcev ustanovljeni še dve nadaljnji in sicer prva v Cesenzi za področje Kalabrije, druga pa v Fiumu za področje Quarnera in Dalmacije. Voditelji slepih so izrazili Duceju hvaležnost italijanskih slepcev za naklonjenost in bratsko razumevanje fašističnega režima, ki upošteva vse njihove želje.

Naraščanje trgovine s švedsko

Stockholm, 22. dec. s. »Dagens Nyheter« posveča danes celo stran trgovskim odnosom med Italijo in Švedsko ter z natančnimi številkami in očitnim zadovoljstvom beleži vedno bolj se razvijajoči razvoj teh odnosov. Ako samo pomislimo, da se je švedski uvoz iz Italije, ki je leta 1939 znašal 29 milijonov švedskih kron, povzpela leta 1940 na 103 milijone in leta 1941 na 126 milijonov, dočim je v prvem polletju tega leta dosegel 54 milijonov švedskih kron, si lahko predstavljamo naraščanje italijansko-švedske trgovine zelo nazorno. Tudi švedski izvoz v Italijo se je med tem stalno večal in se je od 46 milijonov švedskih kron v letu 1939 povzpela leta 1940 na 67 milijonov, leta 1941 na 94 milijonov, in je v prvem polletju tega leta dosegel že 43 milijonov švedskih kron. Na te številke navezuje list simpatičen opis kakovosti in popolnosti in izdelavi vseh glavnih italijanskih proizvodov, katerih vsakemu posveča list krajše poročilo in slikami.

Španske-portugalsko sodelovanje

Lizbona, 22. dec. s. Španski zunanji minister Jordana, ki zapuša danes Portugalsko, se je udeležil obeda, ki ga je njemu na čast priredil v parlamentu predsednik narodne skupščine. Predsednik je v imenu skupščine in korporacijske zbornice izrekel svoje zadovoljstvo za razvoj špansko-portugalske politike in prijateljskega sodelovanja med obema državama ter je ministru Jordanu čestital za osebni doprinos k sklenitvi prijateljskega pakta med obema državama. Španski zunanji minister je v svojem odgovoru izjavil, da odgovarja tesno sodelovanje med Španijo in Portugalskem, kakršno se sedaj razvija, zgodovinski potrebi in globoki želji španskega in portugalskega naroda. Ko je še opozoril na sorodnost vladnih oblik v Španiji in na Portugalskem, je v svoji izjavi zaključil s pripombo, da tudi to prispeva k popolni povezanosti interesov in ciljev med obema prijateljskima narodoma v sedanjem trenutku.

Bolgarski proračun za 1. 1943

Sofija, 22. dec. s. O novem državnem proračunu za leto 1943, ki je predložen sobranju v razpravo, lahko navedemo naslednje podrobnosti: Proračun predvideva skupno 21 milijard in 714 milijonov levov izdatkov, od katerih odpade na vojno ministrstvo 8 milijard 856 milijonov. Dohodki iz prodaje žižom zaplenjenega premoženja znašajo poldrugo milijardo levov. Prebivalstvo novih pokrajin, priključenih Bolgariji, torej prebivalstvo Dobrudže, Macedonije in Tracije, bo v letu 1943, oproščeno vseh davkov. V proračunu zunanega ministrstva je predvideno zvišanje izdatkov zaradi ustanovitve novih diplomatskih zastopstev v inozemstvu.

.....
Inseriraj v „Slov. Narodu“
.....

Ljubljana spominu Arnalda Mussolinija

Ljubljana, 22. decembra
Predvčeršnjim večer so v veliki dvorani GILLA ljubljanski fašisti proslavili lik Arnalda Mussolinija o priliki enajste obletnice njegove smrti. Lik velikega pokojnika je črtil comm. Carlo Tigoli.

Slovesnosti so prisostvovali Eksc. Visoki komisar Graziosi, poveljnik Armijskega zbora general Gambaro, poveljnik divizije general Ruggero, Zvezni podtajnik Capurso v zastopstvu odsotnega Tajnika, župan general Rupnik, generalni major Perni, ostali višji častniki, zastopnika pokrajinskih ženskih fašistov De Vecchija, Kvestor comm. Ravelli, podprefekt comm. David, tajnik Ljubljanskega fašista de Simone, podžupan comm. Tranchida, šef kabineta Visokega komisarja comm. Bissia, podpoveljnik GILLA prof. Casani, načelnik Tiskovnega urada zvezar dr. Pietroantonio in druge oblasti ter osebnosti Ljubljane, kakor tudi mnogoštevilno zastopstvo fašistov. Slovesnosti sta prisostvovala tudi nemški in hrvaški konzul.

Svečanost se je začela s pozdravom Kralju, Duceju in Oboroženim silam, ki ga je ukazal Visoki komisar. Zvezni podtajnik se je nato spomnil žalostne obletnice Arnaldove smrti ter ga je po fašističnem načinu poklical, nakar so navzoči v zboru odgovorili. Nato je povzel besedo comm. Carlo Tigoli, ki je poudarjal, da je duh Arnalda Mussolinija navzoč v tej uri, ki je domovina v orožju, da je njegov duh sredi vojakov, ker je sam bil vedno vojak, ker je sam čutil vso veličino italijanskega vojaka, njegove moralne in duhovne odlike. Nato je orisal v srečni sintezi vojaško, politično in moralno pojavo velikega pokojnika, ki je toliko pomenil v življenju nove Italije.

Besede comm. Tigolija so sprejeli navzoči z globokim občutjem. Prelepi obred se je končal s pozdravom Kralju, Duceju in Oboroženim silam, ki so jim navzoči naslovili kar najtoplejši pozdrav.

Predbožični dnevi na živilskem trgu

Vse zadnje dni je bil na živilskem trgu malo živahnejši promet

Ljubljana, 23. decembra
Če bi vsi pozabili na božič, gospodinjice bi ne opustile svojih dolžnosti. Dobro se zavedajo, kaj pričakujejo od njih in zadnje dni so napele vse sile, da bi nam pripravile čim boljše praznično razpoloženje. Kako so skrbne in marljive, spoznamo že po grmčnem udrihanju po posteljni — tu in tam celo v jutranjem mraku. Zjaj vstajajo mnogo prej, a tudi večer zahajajo pozno spat. Kaj vse počno in delajo, ne morejo tako lahko razumeti preprosti možiki; veselje nas pa, da so nas gospodinjice spominile na božič že z obilico svojih predprazničnih opravkov. Kakor da se pripravljajo na posebno težaven izpit, hite neprestano po svojih opravkih, tekačo po stanovanju, ropotajo v kuhinji kakor Eliza v oblikih, a pri vsem tem najdejo še dovolj časa, da zahajajo dan za dnem na trg. To je pa tudi najpomembnejše opravilo zadnjega časa. Če se gospodinja ne zna uveljaviti ter dokazati vseh svojih sposobnosti na trgu, ne bo pač žela posebnih uspehov ob ognjišču.

Gospodinja mora zidati vedno z gradivom, kakršno se ji pač nudi ter ne sme delati sama načrtov, kaj bo kupila. Njena naloga je tudi zdaj, da spremeni živila, ki jih nudi živilski trg, v praznične jedi. Dobro gospodinja se takšnih nalog nikdar ne ustrašijo in ne tožijo, da jim česa primanjkuje. Nekatere so še posebno ponosne, če se jim kaj posreči z uporabo skromnih sredstev, da lahko pokažejo, kaj znajo. Zato so pa tudi zadovoljne na trgu in ne delajo nikdar vnaprejšnjega natančnega načrta, kaj bodo kupile na trgu; ustvarjalni načrti rasejo tako rekoč sami od sebe na trgu.

Davi so posamezne gospodinjice prispele na trg, še preden so njihove dobavitelje pripeljele blago. Gospodinjice so pač hotele opraviti čim prej na trgu, da bi se posvetile delu doma.

Vendar so davi tudi prodajalci vstali zgodaj. Večina branjevcev je že imela razloženo blago, še preden se je prav zdanilo. Priznati je treba, da so se dobro založili, kakor se spodobi za praznike. Z veseljem moramo ugotoviti, da je prišla v Ljubljano zopet velika pošiljka cvetja. Razen tega so pripeljali tudi mnogo endivije, toliko, da domačega pridelka nekaj časa sploh ne bomo pogrešali. Tudi cvetja te

pošiljke je precej lepa. Vsi branjevci so se založili s cvetja mnogo bolj, kakor se navadno ob tržnih dneh z uvoženim blagom, ker so pač upravičeno pričakovali, da bo živahnejša kupčija. Dobro so pa bili založeni tudi z drugim blagom, ki gre zdaj najbolj v denar. Največ je zdaj med uvoženim blagom na trgu mandarin in oranž. To sladko sadje je sorazmerno poceni, v primeri z jabolki in skoraj sleherni kupovalec ga kupi vsaj nekaj. Zadnje čase je pri posameznih branjevcih lepša izbira raznega blaga. Tako je napredaj tudi suho sadje, ki ga znamo zdaj primerno ceniti. Tako so napredaj tudi suhe slive. Rozine smo omenili že zadnjič. Tudi jabolka prodajajo posamezni branjevci in, čeprav se ne zide posebno lepa, so vendar zdrava in okusna. Gospodinjice kupujejo zadnje dni zlasti jabolka za kuhinjo.

Letos smo imeli posebno srečo, da je vreme ostalo tako toplo in tudi pred božičem. Zato je neovirana prodaja domače zelenjave na prostem in tudi dovoz je lažji. Gospodinjice so se že doslej lahko dobro založile z domačo povrtnino, tako, da ne bo posebnega navala na zelenjadnem trgu jutri. Tudi danes ni bilo tako živahno kakor bi pričakovali. Tudi zelenjadarice ni prišlo posebno mnogo, kar je razumljivo, saj imajo tudi one precej dela doma pred prazniki. Blago, ki je bilo napredaj na zelenjadnem trgu, je bilo res krasno. Posebno lepa je bila špinaca. Lepše špinace ni bilo nikdar med letom. Precej je bilo tudi, prav tako lepega motvilca. Že nekaj časa zelenjadni trg zelo dobro zalagajo z zeleno in peteršiljem. Tega pridelka je bilo toliko, da ga marsikje niso mogli vsega vzimati. V splošnem je bil zelenjadni trg glede na promet dovolj dobro založen.

Gospodinjice so se danes ustvijale tudi na raznih drugih tržnih prostorih. Zlasti so se zanimale za smrečje, mah in podobno blago na Cankarjevem nabrežju, ker so bila božična drevesca na Kongresnem trgu v glavnem že včeraj razprodana. Na trgu so se ustvijale tudi pri prodajalcih umetnih mlečnih izdejkov. V splošnem pa ni bilo še tako zelo živahno na trgu kakor navadno pred velikimi prazniki, menda, ker bodo mnoge gospodinjice kupovale še jutri, a nekatere so že nakupile, kar so nameravale.

Glasbena nadarjenost gojencev matične glasbene šole Izpričali so jo na svoji prvi javni produkciji v mali filharmonični dvorani

Ljubljana, 23. decembra
Nič manj ko 25 točk je bilo na pestrem sporedu torkove prve produkcije nadarjenih in marljivih gojencev violinskega in klavirskega oddelka ter odelka za čelo tukajšnje šole Glasbene matice, ki zre lahko s ponosom na generacije svojih gojencev, na sijajne sadove svojega glasbeno vzgojnega delovanja. Vsi nastopajoči so več ali manj izpričali toplo vnetje in ljubezen za izvršene, plemenite glasbene vzore, spretno izvežbanost in smisel za učinkovito, lepo podajanje. So med njimi tudi precejšnje razlike v izvajanju posameznih skladb, vendar pa so te razlike povsem utemeljene v starostnih razlikah ter letih šolanja in vežbanja.

Iz klavirskega oddelka so izvajali Alenka Lenarčič Sarauerjevo »Otroško pesem«, Hilda Brenca Blažekov »Davi spomin«, Sonja Glazar Bossijev »Mali valček«, Janez Korenini Mozartov »Menuet« in Clementini »Rondone«, Zdenka Lukec Grečarčinovejški skladbi »Valček za babico« in »Pri stari materi«, Lela Vokal Hirschlerjevo »Lutkino kolce«, Majda Vesel ter Janja Samiec izmenično Humbertovo »V otroškem gledališču«, Darinka Zdravljak Hummelov »Allegretto grazioso« in Čajkovskega »Carovnice«, Eva Jersova Pavličeva »Božično«, Sonja Lehmanerjeva Kimovečovo »Sveto noč, blaženo noč, Majda Bartolova Reinholdov »Andantino espressivo«, Jeni Srebot Mozartovi skladbi »Menuet« in »Gavotta«, Uroš Markič Bottazzovo »Uspavanko«, Rosanda Gamze je lepo poudarila slogovno razliko Bachovega in Oesterchevega »Korala«, Aleksander Lajovic pa je zaključil slikoviti spored z divno »Trojko« Čajkovskega. Olga Jamnikova in Metka Vrdna-lova sta pokazali od Wenzelovi skladbi »Sveta noč, blažena noč« s skladnim štirinotnim izvajanjem zdrav čut za zanesljivo, dobro solgo. Vsi ti gojenci kažejo lepo izvežbanost, smisel za čisto oblikovanje tonov ter ubrano klavirsko igranje.

Med gojenci violinskega oddelka zasluži posebno pozornost in priznanje Rajko Vatovec, ki je spretno podajal Leclairjevo »Sarabando« in Rustovo »Gigo«, Matija Terčelj, ki je izvrstno odsviral Bach-Gounodovo »Ave Maria«, Mirko Kušej z Mokryjevim »Koncertinom« in G-duro ter Deme-trij Butara z Beerovim »Koncertinom« in e-molus (III. stavek). Pa tudi Dušan Lukša, Svetoslava Grafenauer in Meta Ostinek so

se lepo uveljavili. Vsem se pozna temeljita šola skrbnih glasbenih vzgojiteljev. Omenjene goslače so izvrstno spremljali na klavirju Marta Bizjakova, pa tudi Drago Kričič, Manjola Skrlj in Vitomil Butara.

Lepo se je postavil ob stran nastopajočih s svojim uspehom tudi Miklavž Krizan, ki je prepričljivo podajal na svojem čelu Rebikovo »Jesensko listje« in Gossecovo »Gavotto«. Zanejlivega spremljevalca na klavirju je imel v osebi Jožeta Osane. Nastop Janeza Lajovice (klavir) je izostala.

Nadarjeni, lepo izvežbani gojenci ter gojenke so bili deležni iskrenega priznanja številnega občinstva, ki je napolnilo malo filharmonično dvorano. To priznanje pa je veljalo tudi zgledno prizadevanjem vzgojiteljem M. Bizjakovi, K. Pahorju, S. Hraševčiču, Z. Bradacovi, O. Kolaričevu, K. Jerajevu, V. Soncu, M. Strukljevici, J. Gregorcju, V. Sekoviču ter A. Ivančičevu, ki so tako vestno pripravili svoje gojence za uspešno produkcijo.

GLEDALIŠČE

DRAMA

Sreda, 23. decembra: ob 16.30: Primer dr. Hirna, Red Sreda
Četrtek, 24. decembra: zaprto
Petek, 25. decembra: ob 15: Oče naš. Izven. Cene od 18 lir navzdol
Sobota, 26. decembra, ob 14. uri: Peterčkovice poslednje sanje. Izven. Zelo znizane cene od 10 lir navzdol. — Ob 17. uri: Ples v Trnovem. Izven
Nedelja, 27. decembra: ob 10.30: Princeška in pastirček. Mladinska predstava. Izven. Zelo znizane cene od 12 lir navzdol. — Ob 15: Hamlet. Izven. Cene od 18 lir navzdol
Ponedeljek, 28. decembra: zaprto

OPERA

Sreda, 23. decembra: Slep miš. Izven. Cene od 24 lir navzdol
Četrtek, 24. decembra: zaprto
Petek, 25. decembra: ob 16: Traviata. Izven. Cene od 24 lir navzdol
Sobota, 26. decembra: ob 10.30: Angel z avtom. Mladinska opereta. Znižane cene od 15 lir navzdol. Ob 16: Gasparone. Opereta. Cene od 24 lir navzdol
Nedelja, 27. decembra: ob 16: Thais. Izven. Cene od 24 lir navzdol
Ponedeljek, 28. decembra: zaprto

Opozorilo slovenski javnosti

Tiskovni urad Visokega komisariata sporoča:

Neznane osebe se obračajo na družine internirancev, zahtevajo od njih znatnih zneskov s pretvezo, da hočejo posredovati pri pristojnih oblasteh zaradi preklica raznih oblastnih ukrepov, tihočih se članov do-
dne družine. Gre za nepošteno osebo, ki hočejo izkoristiti lahkovernost Slovencev, da na nepošten način delujejo v škodo ljudstva. Take ljudi je treba takoj ovaditi oblasti, ki bo z njimi postopala, kakor zaslu-
žijo.

To sporočilo tiskovnega urada Visokega komisariata je bilo izdano prav zato, da bi se enkrat opozorilo Slovence, kako veliko odgovornost imajo. Ti podli podciniti, ome-
njeni v obvestilu, so Slovenci, ki brez vsakega človeške čuta na najgrši način iz-
koristajo svojo lastno kri, ker se vedno do-
be Slovence — prevaranci sami —, ki ne
marajo takoj naznaniti takih ljudi in tako
ustvarjajo možnost, da se to početje še
nadaljuje.

So Slovenci, ki mislijo, da morajo zamol-
čati krivdo drugih, ki so njim samim po-
vzročili že toliko gorja; tako dovoljujejo,
da se zlo razširja in da se toliko ubogih
ljudi da prevariti od propalih goljufov —
k temu jih navaja tudi komunistična pro-
paganda — in da mešajo v blato čast in
kristalno čistost tega, kar je bilo po ne-
uklonljivem zakonu vojne ukrejenj glede
internirancev.

Slovenci morajo torej sami vreči zlo iz
svoje hiše in morajo čim sami naznaniti ob-
lastem tiste, ki jim kradejo.

Velikodušen dar za podporno akcijo

Kot donesek podporni akciji Pokrajinskega zavoda pri Visokem komisariatu v Ljubljani in v pokrajini sta industrijska Vava Ivan (izdelovanje nogavic v Ljubljani) in Vidmar Angela (tovarna nogavic v Ljubljani) poslala Eksc. Visokemu komisariatu 2000 lir odnosno 7000 lir, katera zneska sta bila takoj odvedena podpornemu skladu.

Izredna delitev mesa in marmelade za božične praznike

Prehranjevalni zavod Visokega komisa-
riata sporoča:

Za božične praznike bodo dobili potroš-
niki v dneh 23. in 24. decembra kot izred-
no količino 150 gr mesa in tudi odrasli
300 gr marmelade na osebo. Meso bodo
prejeli na običajni način, marmelado pa
na odrezek »G« navadne živilske nikaznice.

Opozorilo davkoplačevalcem

Prijava na novo odprtih ali tekočih računov

Davčna uprava opozarja vse delniške
družbe (razen zavarovalnih, družbe z o. z.
in vsa podjetja zavezana voditi poslovne
knjige (»knjižari«) v smislu čl. 53 a zak.
o nep. davkih), da morajo prijaviti davčni
upravi v smislu določil tar. post. 37 o. t.,
najpozneje do 15. januarja 1943 vse v II.
polletju 1942 na novo odprte ali tekoče ra-
čune. Takša zneska 12 L za vsak odprt ali
tekoči račun, prijava se mora preložiti v
originalu in prepisu. Odgovarjajočo takso
je treba v kolikih prilepiti na original. Tisti
zavezanci, ki v minulem polletju niso imeli
na novo odprtih ali tekočih računov, so
dolžni prav tako predložiti prijavo, ki pa
ni zavezana taksi. Dalje opozarja davčna
uprava na kazenske posledice: Kdor ne pri-
javi tek računov, se kaznuje s plačilom
trikratne takse poleg redne; tisti pa,
ki niso imeli odprtih ali tekočih računov in
tega ne prijavijo, se kaznujejo z globo 190
lir. Vse družbe in podjetja, ki so zavezana
polaganju teh prijav pa iz vsakršnega kol-
vzoka ne vršijo poslovanja — ne obratu-
jejo, a v trgovskem registru se niso zbris-
sana, prosijo davčna uprava, da ji to prija-
vijo.

Plačevanje uslužbenskega davka v davčnih znamkah

Vsi delodajalci, ki morajo po določilih
čl. 100 zakona o nep. davkih plačevati
uslužbenški davek v davčnih znamkah, se
povzajo, da v smislu zakonitih naredb
predložijo tekom meseca januarja 1943 po-
pisani davčni upravi v pregled knjižice za
uslužbenški davek radi ugotovitve če so
uslužbenški davek pravilno in redno plač-
vali v davčnih znamkah. Če ne predložijo
knjižice se bo proti njim postopalo po do-
ločilih čl. 139 odnosno v primeru davčne
utaje po čl. 142 nov. davč. zakona. Iz
davčne knjižice mora biti razvidna plača
uslužbenca leta 1942, odpadajoči uslužben-
ski davek ter specialni doprinosi. Davčne
knjižice naj predložijo delodajalci s pseb-
nim seznamom v dvojniki, na katerem mo-
rajo biti vpisani vsi uslužbenci ter za vsa-
kega uslužbenca celoletni zaslužek in odpa-
dajoči 1½% bednostni sklad.

Narodni obrambni fond — vlaganje prijav za odmero za l. 1943-XXI

1. Zaradi pravilne odmere obrambnega
fonda morajo predložiti davčni upravi ne-
kolikovane prijave vsi moški davčni zave-
zanci, stari preko 30 let, ki imajo predpis
na neposrednih davkih in to samci, ože-
njeni in vdovi brez otrok. Onim davčnim
zavezancem, katerim so otroci pomrli in
sedaj nimajo nobenega otroka, prijavi ni
treba vlagati.

2. Vlože naj prijave tudi oni davčni za-
vezanci, ki imajo 3 ali več živih zakonskih
otrok izpod 21 let starosti. Te prijave mo-
rajo biti kolektivne s Lir 4.—. V prijavi
je navesti imena in rojstne podatke otrok
ter nato resničnost podatkov na prijavi
potrditi na Mestni poglavarstvu.

3. Prijavo naj vlože tudi vsi oni davčni
zavezanci, ki imajo skupen predpis na
zgradnini ali pridobitni. Vse lastniki
naj vlože skupno prijavo, na kateri naj bo
razvidno, koliko solastnikov je, s katerim
deležem je kateri soudeležen in podatki
pod št. štev. 1 o. z.

Prijavo je vložiti v času od 1. do 31.
januarja 1943-XXI.

Prijave vlozene po 31. januarju se pr.
odmeri obrambnega fonda za leto 1943 ne
bodo upštevale.

Tiskovne za prijavo se dobe pri davčni
upravi za mesto v Ljubljani, Vodnikov trg
št. 5/II. soba št. 3.

Izdelovanje božičnih drevesc

Letos prodajajo mnogo sestavljenih božičnih drevesc namestu »naravnih« — Večina drevesc je bila že razprodana

Ljubljana, 23. decembra
Vse to je baje nepotrebno: jaslice, bo-
žična drevesca, mah in vse, kar spada k
temu. Tako mislijo nekateri, ne morejo se
pa vendar povsem otresti posebnega, nale-
glivega razpoloženja, ki ga ne tudi nič bolj
kakor prav ti božični prilastki: smrečje in
jaslice, ki dajejo božični poeziji melodijo.
Niti izlozbe se nam zde božične, čeprav je
v njih že toliko blaga, če ne dopolnjuje
njih lepote in bogastva vsaj skromna ve-
ščina smrečja. Zato mešani tudi letos niso
ostali ravnodušni sprčo božičnega sejma
na Kongresnem trgu, kakor imenujejo tra-
dicionalno prodajo smrečja.

Običaj je bil, da so smrečje dovažali v
Ljubljani celih 14 dni pred božičem ter da
so včasih z njim zastavili vse trg, pa še
Zvezdo in Dvorni trg ter stranske ulice.
Kdor je pač nameraval prodajati to blago
v Ljubljani, ni mogel vnaprejšnjemu
koliko prodajalcev bo prišlo. Zato so pa
posamezniki tudi tekmovali, kdo bo pripe-
ljal smrečje prej v mesto ter zavzel boljši
prostor. Mnogo drevesc je ostalo pogosto
neprodanih zadnji dan, pred svetim večer-
om, ko so jim neusmiljeno oklestili veje,
da so jih sežgali ali vrgli na smetišče.
Vsako leto je bilo žrtvovano božiču ne-
šteto krasnih smrečij in jelk. Kmetje niso
vedno redčili dovolj razumno gozdov in
prodajalci božičnih drevesc so gledali bolj
na lepoto drevesca, ko so izbirali v gozdu
smrečje. Zaradi tega je nastala že občut-
na škoda in oblasti so skušale omejiti ne-
spametno uničevanje gozdov. Kdor je hotel
sekati smrečje za božično prodajo, se je
moral izkazati z dovoljenjem županstva,
seveda pa zlorab ni bilo mogoče povsem
preprečiti. Prodaja smrečja v Ljubljani je
bila neurejena že zaradi tega, ker je bil
dovoz prevelik ter je šlo precej drevesc v
izgubo.

Ze lani so se cglasili tudi posamezni kme-
tijski strokovnjaki, ki so obsojali poseka-
vanje smrečij pred božičem in opozarjali
so, da božična drevesca po svojem izvoru
ni pristen domači običaj, češ, ljudje bi naj
raje postavljali jaslice. Čeprav se je težko
opovedovati ukoreninjenim navadam, ljudje
lani v resnici niso že več tako kupovali
smrečja. Smrečja pa tudi ni bilo več to-
liko napredaj.

Letos se je zdelo nekaj časa, da prodaje
smrečja sploh ne bo. Vendar je pred dnevi
nekaj voznikov pripeljal smrečje in ži-
vahna kupčija se je takoj začela. Večina
smrečja je bilo letos pripeljana iz oko-
lice Dobrove. Meščani se čedalje bolj zani-
majo za to božično blago in doslej je bilo
večina smrečij že razprodana. Ko je pa že
začelo primanjkovati »naravnih« drevesc,
je bilo še vedno dovolj izdelanih, sestavlje-
nih jelk in smrečij. Sestavljena božična
drevesca so menda ljubljanska posebnost.
Zanimivo je že, kako se je razvilo to izde-
lovanje. Prejnjše čase so prodajalci samo
»popravljali« drevesca: tu so odrezali vejo,
tam je vstavili, da je bila dosežena popolna
simetrija. Čim bolj so bile veje razraščene
neenakomerno, tem več operacij je bilo po-
trebno. Tako se je zgodilo, da je bilo dre-
vesce včasih že na pol umetno: od tega
popravljanja drevesc do izdelovanja je bil
samo še korak. Da bi sestavljena drevesca
lahko čim bolj tekmovala z naravnimi dre-
vesci, so se prvi izdelovalci posebno potru-
dili. Najlepša sestavljena drevesca so bila
iz jelkovih vej. Meščanom so se zdela bolj
»modna«, zlasti, ker so bila manjša, a ven-
dar dovolj košata in veje so bile močne, da
so lahko nosile bogate okraske. Tako so
sestavljena drevesca prišla v modo in po-
vpraševanje po njih je bilo čedalje večje.

Letos je sestavljenih drevesc tem več,
ker izdelovalci pričakujejo, da jih bodo
laže prodali. Izdelovanja so se lotili tudi
nekateri, ki se s tem še niso pečali prejš-
nja leta. Vendar so se vsi potrudili, da bi
bili njihovi izdelki čim bolj vabljivi. Neki
izdelovalec skuša tekmovali s tem, da je
na sestavljena drevesca pritril tudi male
svečice; takšnih božičnih drevesc menda še
ni bilo napredaj. Zopet drugi tekmuje z
izdelki »brez konkurence: njegova dre-
vesca se poškrbijo s parafinom, da se
zdi, kakor da jih je pokrillo olje.

Prodaja božičnih drevesc ni tako poetič-
na zadeva kakor se morda zdi na prvi pog-
led. Kupovalci se najprej zanimajo za
ceno. Tudi tu ima denar prvo besedo; gre
za zaslužek. S prodajo božičnih drevesc se
pečajo priroznosti prodajalci, ki bi pač
radi primerno izkoristili priliko, a blago
seveda ne sme biti predrag, sicer bi ga
meščani ne kupovali. Priznati pa moramo,
da sestavljena drevesca, če upostevamo
trud izdelovalcev in stroške za gradivo,
niso predraga. Povprečno so po 10 do 25
lir, a največja do 50 lir. Mnogo cenejša
niso tudi naravna, a malo večja drevesca.
Zanimivo je, da je bilo letos med smrečjem
napredaj tudi nekaj borovih vej, ki jih do-
slej se nismo kupovali o božiču, a nekatere
im kupovalcem so bile zelo všeč. — Zdi
se, da bi prodajalci lahko pripeljali mnogo
več smrečja, kajti zadnji dan prodaje bo
to blago najbrž povsem pošlo.

Zanimiva umetnostna razstava

Tine Kos: »Deklica s cvetkom«

To pot prireja salon Jake Oražma v
Pražakovi ulici prvokrat umetnostno raz-
stavo dveh naših najbolj vidnih predstavi-
teljov likovne umetnosti. Slikar France
Mihelič razstavlja nekaj portretov, pokra-
jinske motive z Barja ter figuralne pri-
zore iz življenja našega ljudstva. Kos pa
je razstavil nekaj kipov iz različnega lesa,
portrete in majhno plastiko iz žgane gline.
Vse razstavljene umetnine zanjejo splošno
priznanje. Razstava je odprta vsak dan od
9. do 18. ure.

Z Gorenjskega

— Trgovine pred božičnimi prazniki. Da
se olajša vsemu prebivalstvu nakup božič-
nih daril in življenjskih potrebščin je dr-
žavni minister dela odredil, da morajo biti
vse trgovine od 14. do 24. decembra od-
prte kakor običajno. Za te dni izgube ve-
ljuje vse posebne določbe o odpiranju in
zapiranju trgovin, kakor tudi splošna do-
ločba, da morajo biti ob sredah trgovine
zaprte. Trgovine so bile odprte tudi v sre-
do 16. t. m. in bodo odprte v sredo 23. t.
m. popoldne. V četrtek 24. t. m. bodo od-
prte samo do 17.

— Iz šolske službe. Učiteljica Marija
Kaiser je bila premeščena iz Ižana v Trzin.
Na njeno mesto je prišla učiteljica Marga-
reta Stefan.

— Razstava otroških igrar v Kranju in
Radovljici. Včeraj teden je bila otvorjena
razstava otroških igrar. Zaradi pomanjka-
nja prostora ni bilo mogoče razstaviti vseh
igrar, ki bodo ob prihodnji zbirki Hit-
lerjeve mladine za zimsko pomoč javno
prodane. Podobno razstavo so priredili tu-
di v Radovljici. Po vsej Gorenjski in Ko-
roški tekmujejo, kdo bo prodal in izdelal
za zimsko pomoč več igrar. V radovljic-
škem okraju so izdelali okrog 4000 koma-
dov igrar, poleg tega pa 10.000 lepo posli-
kanih lesenih zvezdic, namenjenih za bo-
žično darilo vojakom na bojišču.

— Gorenjska v poklicni vzgoji. Pred-
stojnik Pokrajinskega urada za poklice
Ludvik Bayer iz Nürnberga je predaval
oni dan v Kranju, kjer je na številnih pri-
merih pojasnil način uvedbe obratnega
predlaganja v krajskih obratih ter vsa-
kemu posamezniku pojasnil pomen zbol-
ševalnih predlog za povečanje proizvodnje.
Temelj obratnega predlaganja je prava
obratna skupnost, volja uslužbenstva, da
skupno misli in pripravljenost obratovod-
je gojiti to skupno mišljenje ter pospeše-
vati to skupno delo.

— Varletni večer v Kranju. V soboto
in včeraj teden je priredila državna or-
ganizacija »Kraft durch Freude« zanimiv
varletni večer. Te lepe večerne predst-
ve so skoraj že običajne in prebivalstvu
so se tako priljubile, da je vsaka povsem
razprodana. Globlji namen prireditelj je,
da se delovni ljudje ob koncu tedna malo
razvedre.

Beleznica

KOLENDAR

Danes: Sreda, 23. decembra: Viktorija

DANASJE PRIREDITVE

Kino Matice: Srčna pota

Kino Sloga: Mati

Kino Union: Nepozabljeni poljub

Druga javna produkcija šole Glasbene
Matice ob 17.45 v veliki filharmonični dvorani

Razstava Mušič-Sedej-Zonič v Jakopičev-
nem paviljonu
Razstava Franca Pavlova v Galeriji
Obersnel

Razstava Kos - Mihelič v salonu Jake
Oražma v Pražakovi ulici

DEZURNE LEKARNE

Danes: Dr. Piccoli, Bleiweisova cesta 6,
Hočevar, Celovška cesta 62, Garts, Mo-
ste — Zaloška cesta 47.

Iz pokrajine Gorizia

— 100 letnica triestinske hranilnice. Dne
22. decembra je poteklo 100 let, kar je bila
ustanovljena triestinska hranilnica (Cassa
di Risparmio di Trieste). Proslava po-
memnega jubileja zasluži ustnove bo
v kratkem. Ob tej priliki bo odkrit v pro-
storih hranilnice doprinski kip Marcela Ma-
scherinija in bo izšla zgodovinska publika-
cija Silvija Benca, ki bo natisnjena v za-
ložništvo Libraria.

**OGLASE ZA BOŽIČNO ŠTEVILKO bomo mogli sprej-
mati le do srede zvečer ob 18. Prosimu cenjene oglaševalce,
da to upoštevajo.**

UPRAVA »SLOV. NARODA«

Eno leto dela Zveze industrijcev in obrtnikov

Zveza ima članjena vsa industrijska podjetja in pokrajini in je razdeljena v 19 razrednih sindikatov. Razen že obstoječih sindikatov, ki so nastali iz starih sekcij Zveze industrijcev so bili ustanovljeni po ukrepih Pokrajinske zveze delodajalcev v teku leta še naslednji sindikati: sindikat graditeljev, sindikat podjetij grafične industrije, sindikat podjetij izdajateljske industrije in sindikat hišnih posestnikov. Z ustanovitvijo sindikata industrije kinematografije je organizacija industrije v svojem ustroju po kategorijah popolna. Posamezni sindikati so v obravnavanju lastnih vprašanj pokazali zelo živahno delavnost, kar kažejo tudi številne seje, ki jih je bilo okrog 40; posebno številne so bile one, ki se tičejo trgovcev z lesom, z usnjem, s pleteninami itd.

Zveza industrijcev in obrtnikov razvija glede interesov raznih industrijskih sindikatov zelo raznoliko delavnost. V važnem odseku lesne industrije je delo zveze zelo veliko, saj ji je bilo poverjeno zbiranje podatkov o razpoložljivem lesu. Razen tega se je bavila tudi z vprašanjem prevoznih potreb, cen in predvsem z vprašanji novih dolžob glede izvoza in dobave lesa za razne potrebe. Zveza je zbirala tudi podatke o zalozah kožuhovalne. Glede razdeljevanja pletenastih proizvodov, nogavic in obkole v splošnem je zveza dajala navodila prizadejim tiskarjem in skrbela tudi za vps konfektistov na veliko v seznam Concordita.

Pri dobavi surovin je zveza upoštevala potrebe posameznih podjetij in jih po temeljiti proučitvi predlagala v rešev višjim oblastem, predvsem glede dobav, pri katerih so bila zainteresirana podjetja pleteninske, kemične in papirniške industrije. Skrbela je tudi za pregled cen mlečnih izdelkov, premoga, listov, električne energije in usnja.

Zveza je posredovala pri izterjanju zneskov v korist članov bivšega italijansko-jugoslovanskega kliringa, za povrnitev kavci raznim podjetjem za javna dela, izvršene še v bivši Jugoslaviji, ter za razrešitev pletenin, bombaža in volne.

Delavnost zveze se je pokazala tudi v vseh onih posameznih ali splošnih primerih, v katerih koli so jo razna podjetja zaprosila za pomoč.

V teku leta je bila zveza posebno delavna glede sklepanja pogodb. Sklenjenih je bilo 59 kolektivnih pogodb v raznih podjetjih, ki so se nanašale na približno 1985 delavcev. Te pogodbe so bile:

Za delavce v industriji usnja, za delavce v književski obrti, za delavce v grafični industriji, za faktorje, za rudnik »Jugorudor«, za delavce v mehanični industriji (za izdelovanje karoserij), za delavce v pleteninski industriji, za delavce v industriji bižuterij ter za uradnike v industrijskih in obrtniških podjetjih glede nagrad za božič in najnižjih plač.

Trenutno teko še pogajanja za pogodbo v korist družbe za kemično industrijo v Ljubljani, za kemično tovarno v Mostah in za Splošno tramvajsko družbo v Ljubljani.

Posebno važna so vsakakor pogajanja, ki se bodo v kratkem začela zaradi pogodbeno ureditve pri vseh uradnikih, zaposlenih v industriji in obrti. Ta pogajanja vodi s predstavniki delavcev posebna komisija zveze, kakor je bilo sklenjeno na zadnji seji dne 4. decembra. Obojestransko razumevanje in smisel za sodelovanje, ki vodi Zvezo industrijcev in obrtnikov ter Zvezo delavcev, bosta gotovo premestila vse težave v interesu važne kategorije proizvajalcev.

Končno so bili proučeni in rešeni razni spori, med katerimi je vredno omeniti dve najvažnejši razsodišni odločitvi in sicer za delavstvo papirnice v Vevčah in pivovarne Union.

lino Magnani in Angelo Pagnoni. Član velikega fašističnega sveta Edmond Rossini je očetil dogodka 20. decembra 1930 v Castello Estense in prikazal razvoj prvih fašističnih sindikatov v ferrarski pokrajini. Navzočni so se poklonili spominu ferrarskih žrtv.

— Ob 70 letnici italijanskega akademika Lovrenca Perosija. Te dni je proslavil 70-letnico rojstva italijanski akademik mons. Lovrenč Perosi, dirigent in ravnatelj papeževskega glasbenega zbora. Ob 70 letnici je poslal papežu Pij XII. slavljenju voščilno pismo, v katerem omenja številne slavljenčeve zasluge na torišču cerkvene glasbe. Ob koncu mu izraža najtoplejša voščila za čim plodovitejšo nadaljnjo delovanje in priključe nanj ter njegovo delo božji blagoslov ter božjo pomoč. Tudi je prejel mons. Perosi, ki je pomembna glasbeno osebnost sodobne Italije, nešteta voščila pisma kardinalov, prelato, italijanskih akademikov, glasbenikov ter raznih spoštovalcev iz italijanskega glasbeno kulturnega življenja.

— Razstava japonske fotografije umetnosti v Rimu. To dni je bila otvorjena v Rimu zanimiva razstava, ki prikazuje visoko stopnjo japonske fotografije umetnosti. V razstavljenih slikah se ne odraža samo tehnična višina, ampak tudi globoko duševno življenje japonskega naroda. Umetnostno izdelane slike so zbrane v posebnem oddelku. Razstavljenosti stvari te oddelka so po večini last rimskih meščanov ter italijanskih državljanzov. Posebna dvorana je posvečena izredno bogatim kostumom gledališča »NO«, nadalje maskam in drugim predmetom omenjenega klasičnega gledališča. V drugi dvorani so zbrane fotografije, izdelane v naravni veličnosti, ki prikazujejo umetnostno pomembne freske templja Horvugi, ki je najstarejša japonsko svetišče. Razstavo si je ogledalo deslet na tisoče prebivalcev Rima, pa tudi prebivalcev drugih italijanskih mest, ki so se mudili v prestolnici.

— Zbor zaupnikov tujih dijakov. Na sedišu središča za tuje dijakke, člane G. U. F.-a v Rimu, je poročal podpredsednik G. U. F.-a nac. svetnik d'Este zaupnikom posameznih sekcij za tuje dijakstvo G. U. F.-a. Navzočna sta bila tudi ravnatelj središča za tuje dijakke in šef urada za ino-romočke dijakke v tajnistvu G. U. F.-a. Poročevalce je izčrpano prikazal številna preča vprašanja, ki zanimajo zbor zaupni-

more taka ljubezen ugasniti? Nasmehnila se je. Bolesno. Njemu se je zdelo to kruto.

— Vse se ohlaja, sonce, zemlja... vsak ogenj ugasne... kakor najina ljubezen. Daj mi cigareto, dragi.

— Odprl je dozo. Z dolgimi tankimi prsti je vzela iz nje cigareto in si jo položila v usta.

Rahel modrikast dim je zaplaval po sobi. — Nočem te mučiti, Pavel, — je dejala z nežnim glasom. — Vroče sva se ljubila, bila sva srečna. Tlel je tvoj ogenj najine ljubezni, kakor tli tale cigareta v mojih ustih. In glej, žerjavica se izpreminja v pepel. Zakaj? Da, zakaj? Ne ljubim nikogar. Toda nekaj me je odtrgalo od tebe, nekaj me vleče v življenje, da poiščem novo žerjavico, novo ljubezen...

Njene žareče oči so se otožno in zamišljeno zagledale v neopredeljeno daljavo. Začutil je, da je vse končano, da njene duše ni več pri njem. Kaj bi mogel tu storiti? Sklonil se je k njeni nežni ročici in jo zmočil z bridkimi solzami. Ona ga je nežno pobožala po črnih laseh, potem je za zapel v garderobi signal za nastop na odru.

— Odi mi moram, — je dejala. — Zbogom...

— Kar pojdi, kar pojdi, — je odgovoril Pavel trpk.

Na tleh je ležal ogorek njene cigarete. Modrikast dim se je počasi dvigal v lepi, nemirni spirali pod strop. Pavel je gledal, gledal... — potem je pa odšel.

In cigareta je dotlela.

Ko se je mlada pevka vrnila v svojo garderobo, soba ni bila prazna. Čakal jo je neznanec.

Nekega dne je pa tudi njega prosila za cigareto, da bi našla lepo primero za svojo ugašajočo ljubezen...

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI
Predstave ob delavnikih v kinu Matic in Union: ob 1/2 16. in 1/2 18. uri; v Slogi neprekinjeno od 14. ure dalje. Ob nedeljah in praznikih v kinu Union ob 10.30, v kinu Matici in Slogi ob 10., v vseh treh ob 1/2 14., 1/2 16. in 1/2 18. uri

KINO SLOGA — TELEFON 27-30
Največji Gigiljev film, film pretresljive vsebine in krasnega petja je

Mati
Emma Gramatica, Beniamino Gigli

KINO UNION — TELEFON 22-21
Bogato dekle išče svojega neznanega izvoljenca!

Nepozabljeni poljub
V glavnih vlogah: Valentina Cortese, Carlo Campanini, Otello Toso

KINO MATICA — TELEFON 23-41
Očarljiva Clara Calamai v pretresljivi ljubavni drami. Razkošje, ples!

Srčna pota
Odlični soigralci: Sandro Ruffini, Miria di San Servolo, Adr. Rimoldi

kov inozemskih dijakov, ki študirajo v Rimu.

— Tito Schipa koncertira v Odesi. V operi v Odesi je imel znameniti Tito Schipa več koncertov, ki so jim prisostvovali predstavniki oblasti in številno občinstvo. Poseben koncert je bil namenjen nemškimi in rumunskimi vojni ranjenecem. Slične koncerte bo priredil tudi v drugih mestih.

— Umrl je admiral Rudolf Cacace. V Neaplju je umrl upokojeni admiral Rudolf Cacace. Doživel je lepo starost 67 let. Pokojni admiral se je peljal na tramvaju. Stal je ob prednjih vratih, ki so bila odprta. Na nekem ovinku pa je zaradi naglega okreta tramvajskega voza izgubil ravnotežje. Padel je med vožnjo z voza in obležal s smrtnimi poškodbami, za katerimi je kmalu po prevozu v bolnišnico izdihnil. Pokojni admiral je bil v Neaplju zelo znan. Pridobil si je številne zasluge za razvoj italijanske mornarice.

— Junaštvo znanega rimskega boksarja. V rimski vojaški bolnišnici Celio se zdravi znani rimski boksar Leander Franchi, ki je bil uvrščen v posebni padalski oddelk divizije »Poligore«. Franchi je bil zajet kot vojni ujetnik in je bil ranjen na desni nogi. Toda njegovo ujetništvo je trajalo komaj štiri dni. Posrečilo se mu je, da je skupno z nekaterimi drugimi tovariši pobegnil in da se je rešil k italijanskim oddelkom. Četudi je bil ranjen, se je hotel bojevati in je bil med napadali v prvi vrsti. Topot je bil spet ranjen in sicer v glavo. Zaradi te rane je skoraj popolnoma izgubil vid. Tudi je bil ranjen v desnico, ki so mu jo morali amputirati. O junaštvu boksarja Franchija objavlja rimsko ter italijansko časopisje izčrpane članke, v katerih se poveljuje Franchijeva hrabrost ter njegova pripravljenost za žrtvovanje.

— Smrt 104letne starke. V svojem stanovanju v kraju San Giorgio di Mantova je umrla gospa Marija Malvezzi, vdova Baraldi, ki je bila najstarejša žena v mantovskih pokrajini. Dosegla je častljivo, metuzalemsko starost 104 let in šestih mesecev. Rojena je bila 25. maja 1838 v kraju San Giacomo. Se do zadnjega je bila čvrsta in zdrava. Nenadoma je začutila slabost srca in je kmalu nato umrla. Vsa okoli je častljivo starko iskreno spoštovala.

— Nad pol milijona za starinsko znamenje. Te dni je bila prodana v Parizu nepčeta znanjka iz leta 1849 za visoko vsoto 529.000 frankov. To je bila doslej najvišja cena na znamskarskih licitacijskih razprodajah v slovečem hotelu Drouet v Parizu.

— Komisija za nagrado »Garzanti-Incine«. Kakor poročajo iz Milana, je bila že sestavljena komisija, ki bo razsojala glede razpisane književno filmske nagrade »Garzanti-Incine«, namenjene za najboljši roman za film mednarodne filmske umetniške vrednosti. V komisiji so italijanski akademik Rihard Bacchelli kot predsednik, Aldo Garzanti za založništvo Garzanti, Mario Borgi za filmsko družbo Incine, nadalje Orest Biancolli, Henrik Cavacchioli, Giampaolo Callegari, Jurin Ferroni ter Attilio Ricci kot zastopnik ministra za ljudsko kulturo. V komisiji so nadalje številni italijanski književniki, režiserji in predstavniki filmske umetnosti. Nagrada znaša 50.000 lir. Natečaj se zaključuje dne 31. marca 1943. Za razpis nagrade je med italijanskimi književniki in pisatelji živo zanimanje, saj je predvideno tudi kritje vseh stroškov, ki so v zvezi z izdajo takšnega romana.

— Božična poslanica gorizijskega nadškofa. Gorizijski nadškof mons. Karol Margotti je naslovil na duhovščino ter vernike omenjene nadškofije posebno božično pastirsko pismo, v katerem podčrta zvestobo italijanskega naroda. Zatem poudarja, da umajo italijanski sinovi vztrajati na določenem mestu s trdnostjo v srcu in v rokah. So močnega duha in z zvestobo v srcu, saj je njihov pogled usmerjen navzgor in saj se njihova duša dviga k Bogu. Italijanski narod, ki ima mnogo vere in zvestobe, se dobro zaveda, da je vzrok, zaradi katerega je Italija v vojni, dober vzrok, ter da se italijanski sinovi borijo za trojno geslo: Bog, Domovina, Družina. Svoje pastirsko pismo zaključuje s pozivom, naj dvignejo verniki svoja srca kvišku, naj posvetijo svojo misel Bogu. Srce naj utripa za Domovino, ki je vse lepša in vse večja, ter z onjo voljo, ki se poraja v borbi proti podlosti, saj je današnja borba proti boljševizmu identična z voljo, da se zagotovi bodočim italijanskim rodovom vera, omika ter da se jim ohranijo najvišje duhovne in pravne vrednote.

— Cvetko Golar: Veseli svatje. Z risbami opremil Božidar Jakac. Izdala Nova založba v Ljubljani. L. 1942. Str. 62. Cena 26 lir. Tisk pred božičem je izšla nova Golarjeva pesniška zbirka, namenjena mladini. Preproste in pristrčne pesmice, ki rade odkrivajo šaljivo, tu in tam tudi burkaste podobe iz narave, se lepo zaokrožajo v spremembah človeka leta, od pomladi do zime, od prebujenja k delu do zimskega počitka in tihega veselja. Posebno so pesniku pri srcu čebulice in ptički, o njih pri-

Spoštovanim čitateljem in oglaševalcem!
Stara, lepa navada, da lastniki naših tiskov izrekajo v »Slovenskem narodu« svojim odjemalcem božične in novoletne čestitke, je tudi letos v častni meri ohranjena. Zaradi omejenega obsega pa ne moremo hkrati objaviti vseh čestitk, niti nam ni možno, da bi v novoletni številki objavili tudi male oglase. Zato smo se iz tehničnih razlogov odločili za naslednji razpored:

Božične čestitke bodo izšle v »Slovenskem narodu« dne 24. decembra, novoletne čestitke pa se bodo zvrstile od božičnih praznikov pa do sv. Treh kraljev, če bo potrebno.

Priporočamo se uglednim tiskarjem tudi za nadaljnjo naklonjenost, spoštovane naročnike in čitatelje pa prosimo, naj upoštevajo naše upravičene razloge.

605 a—N UPRAVA »SLOVENSKEGA NARODA«

poveduje mnogo mičnih zgodbic in lepih zgledov. Mladini je glavni vir veselja še vedno čista in lepa narava, zato bo v teh pesmih našla dovelj spodbude in nprisljane vzgoje, a še več prijetne zabave. Golarjevi verzji so krepi in moški, v njih ni nobene igrave ali osladnega prebiranja besed. Oprema knjige je bogata. Poleg pesnikove slike imamo številne risbe Božidarja Jakca, ki je s svojo nežno roko sledil pesniku: v drobnih zgodbicah ali podobnih poživlja mlademu bralcu domišljijo ter ga spremlja od pesmi do pesmi. Te risbe niso samo okras, ampak prava risarjeva poezija. Ne samo, da se pesnikova beseda in slikarjeva podoba prijazno srečujeta, ampak druga z drugo dopolnjujeta. S kratko besedo: dobili smo spet lepo in vredno mladinsko knjigo.

— Elektrotehniški vestnik. Ta izvrstna strokovna revija, glasilo Združenja industrijcev in obrtnikov za Ljubljansko pokrajino, odsek za obrtništvo, izhaja redno, čeprav v skrajnem obsegu. Zdjaj je po kratkem presledku izšla dvojna 9.—10. številka. Naši strokovnjaki so zopet prispevali tehtne poučne prispevke. Dr. ing. Fr. Avčini je prispeval razpravo o električnih železnih; I. Porad piše o decimani klasifikaciji in ing. R. Švajger o aluminijastih prostih vodih. Zveze zaključuje vesti iz električnega gospodarstva doma in po svetu.

IZ LJUBLJANE

—lj Hrvatskim državljanom v Ljubljani! Vabijo se vsi državljani Nezavisne Države Hrvatske brez razlike vere, da prisostvujejo skupni božični proslavi, ki se bo vršila dne 24. t. m. ob 1/2 6. uri v prostorih konzulata.

—lj Lepo vreme med prazniki? Zdjaj menda ne moremo več upati, da bi bil letošnji božič bel. Ni izgledov za sneg, sicer je še vedno toplo, tako da bi močnejša burja menda lahko prinesla sneg, a zračni tlak je izredno visok ter laže pričakujemo izboljšanje vremena kakor poslabšanje. Ze večerj so se oblaki začeli trgati. Davi so pokrivali nebo le redki, lažji oblaki, tako da smo si obetali celo solnce. Morda se bo res zjasnilo do praznikov; vsekakor pa bo letošnji božič zelen in ne bel.

—lj Na današnji II. javni produkciji šole Glasbene Matice, ki bo začela točno ob trideset na 6. uri zvečer v veliki filharmonični dvorani, bodo nastopili gojenci klavirskega oddelka, ki posejajo pouk pri gđ. Zorki Bradačevi, Silvi Hraševci, ge. Ogi Kolarčevici in ge. Mileni Strukljevici. Iz oddelka za solopetje, ravnatelja Julija Betetta, bo nastopil basist Korošec Ladko. Na produkciji vodstva nastopila tudi šolski orkester pod vodstvom prof. Karla Jeraja in šolski zbor, pod vodstvom ravnatelja Polića. Sklepana točka produkcije je Polićeva Božična suita za sol zbor in mali orkester, ki jo bedeta izvajala mladinski zbor in šolski orkester pod vodstvom skladateljevin. Podrobnosti spored se dobi v Knjižarni Glasbene Matice in velja obenem kot vstopnica za veliko filharmonično dvorano. Posebno pa opozarjamo na točni začetek.

IGRAČE DARILA
»ciciban«
ZA BOŽIČ VABI
ENGELMAN
LJUBLJANA, TAVCARJEVA 3

—lj IV. simfonični koncert pod vodstvom dirigenta Karla Rupla bo definitivno v ponedeljek, dne 28. t. m. ob 18. uri v veliki unionski dvorani.

—lj Prihodnji koncert bo v sredo, dne 30. t. m., in sicer bo nastopil violini Jurij Gregore na samostojnem koncertu v mali filharmonični dvorani. Na klavirju ga bo spremljala pianistka Marta Bizjak. Podrobnosti spored pridobimo. Vstopnice v Knjižarni Glasbene Matice.

—lj V evanĝelski cerkvi v Ljubljani bo na sveti večer ob pol 5 popoldne služba Božja in na prvi dan božiča ob 10. dopoldne.

—lj Božične praznike bomo točili izvrstna sortirana vina: bela, rdeča in črna tudi čez ulico. Se priporoča gostilna Lovšiu, Gradišče št. 13.

—lj Vokalni in instrumentalni koncert, ki ga je priredila Radio oddajna postaja E. I. A. R. dne 18. dec. 1942 XXI v Operi v korist Bolniškega fonda Združenja gledaliških igralcev v Ljubljani, je prinesel 5095,80 lir čistega dobička. Vsem sodelujočim in vsem, ki so na kakršenkoli način pripomogli do tako lepega vsestranskega uspeha se najtopleje zahvaljuje Združenje gledaliških igralcev v Ljubljani.

Sportni pregled

— Hokej: Švedska-Svica 5:2. V Stockholmu je bila odigrana prva izmed tekem, ki jih ima švicarska hokejska reprezentanca na sporedu v okviru svoje turnee po skandinavskih državah. Njen nasprotnik je bila švedska reprezentanca. Zmagali so Švedi 5:2 (3:0, 2:1, 0:1).

— Železničarji (Maribor) — BSG Reichsbahn (Dunajsko Novo mesto) 1:0. V nedeljo je v Mariboru na železničarjevem stadionu nastopilo moštvo železničarskega športnega kluba iz Dunajskega Novega mesta. Gostje so predvajali lepo tehnično igro. Mariborski železničar je pomankanje tehničnega znanja nadomestil z izredno požrtvovalnostjo in zmagal 1:0 (1:0).

— Švicarsko hokejsko prvenstvo. Evo prvih rezultatov švicarskega hokejskega prvenstva v državni hokejski ligi: Bern-Arosa 1:1, Grasshoppers-Curich 2:4, dočim je bila tekma Montchoisi-Arosa odpovedana zaradi neugodnega vremena.

— Nemški telovadci premagali madžarske. V Budimpešti je bila v nedeljo meddržavna telovadna tekma med nemško in madžarsko vrsto. Zmagali so Nemci 192:50 : 189:20. To je že šesta zapovrstna zmaga Nemcev nad Madžari v telovadbi. Najboljši poedinec je bil Madžar Franc Pataki z 39.45 točke. Drugi je bil Nemec Karl Stadel z 38.95 točke.

— Nastop nemškega hokejskega prvaka v Pragi. Nemški hokejski prvak SC Riesensee je gostoval te dni v Pragi, kjer je nastopil proti moštvu praškega NSTG. Tekma se je končala neodločeno 4:4.

— V španskem prvenstvu vodi Atletik iz Bilbao. Tekme za špansko nogometno prvenstvo so se prejšnjo nedeljo končale z naslednjimi izidi: Castellon-Celta Vigo 5:0, Batis, Sevilla-Aviciacion, Madrid 1:2, Saragossa-Espenol, Barcelona 4:2, Koruna-Oviedo 0:1 Barcelona-Atletik, Bilbao 1:3, Real, Madrid-Sevilla 1:1 in Valencia-Granada 3:2. Prvenstvena tabela se ni spremenila in je na prvem mestu še vedno Atletik, Bilbao.

— Najhitrejši evropski plavalec na 400 m prosto Branko Žižek se je preselil v Napoli. Žižek vztrajno trenira. Govori se, da želi prihodnje leto izboljšati evropski rekord na 400 m prosto. Ta rekord pripada sedaj Francozu Jeanu Tarrisu. Postavil ga je že leta 1931. Rekoed znaša 4:47.00. Kakor znano je Žižek letos preplaval 400 m v 4:50.6 m in se je s tem časom postavil na čelo evropske liste najboljših desetorice plavalcev na tej progi.

— Začetek drsalne sezone v Milanu. Drsalna sezona v Milanu se je v nedeljo začela z izvrstno uspešno prireditvijo. Poleg domačih drsalcev in drsalcev je vzbujala mnogo navdušenja zlasti Nemka Lid'a Veicht iz Monakova, ki je kot gost nastopila v ekshibicijskem drsanju. Med italijanskimi drsalci sta pobrali največje aplavzov prvakinja Costanza Vigorelli in Carla Belinzona. Drsalci in drsalke so tudi tekmovali v tekmovalju za pokal FISI je zmagala Vigorelljeva, v tekmovalju drsalcev tretjega razreda pa Ettore Fusero iz Torina.

— Švicarski kolezarji že razpravljajo o načrtih. Švicarska kolezarska zveza je te dni zborovala v Bernu. Najvažnejši sklep je bil, da bo izvedla prihodnje leto svojo največjo kolezarsko prireditev »Švicarsko krožno dirko od 18. do 25. julija. Povabila bo k sodelovanju tudi dirkače tujih sosednih zvez.

— Nov svetovni rekord v metu kopja. »Gazzetta dello Sport« objavlja iz Curiha senzacionalno novico, ki jo moramo vsaj zaenkrat zabeležiti z vsjo rezervno, ker prihaja iz Amerike. Vest namreč trdi, da je bil na ameriški celini zrušen dosedanj izredni svetovni rekord v metu kopja in da je kopje prvič zletelo preko 80 m daleč!! Presenetljivi uspeh naj bi dosegel doslej popolnoma neznan atlet Emerson Mc Kenzil. Kopje je obstalo na 80.22 m! Če bo ta znanjka odobrena, pomeni vsekakor izvrstno izboljšanje že doslej sijajnega svetovnega rekorda Finca Yrjö Nikkanena, ki je l. 1938 dosegel 78.70 m.

— Švicarsko ligaško prvenstvo. V nedeljo so se štiri tekme končale z zmago gostujočih moštev, pet pa je ostala neodločena. Cantonal je premagal Grenchen 1:0, z istim rezultatom Young Boys moštvo Luzerna, Bienna je porazila Curih 2:0 in Grasshoppers moštvo Sanet Gallina 0:2. Nordstern in Lugano sta se razšla z 1:1. Na svojem igrišču je Lausanne premagala Young Fellows 2:0 in Servette moštvo Basla 9:1.

— Palme je fantastičen. Tako komentirajo običajno lahkoatletski poročevalci uspeh švedskega maratonača Palmeta, ki se je letos uvrstil na čelo tabele desetorice najboljših evropskih lahkoatletov tekačev na maratonsko razdaljo. Njegov čas je 2:25:36.8. Do prave veljave pride, če ga primerjamo z rezultati ostalih. Drugi v tabeli je šved Malmake z 2:31:13.6, tretji šved Halmer z 2:35:10.8, četrti Italijan Pintona z 2:44:05.2 itd. Trinaesti je Danec Viggo Hansen z 2:45:45.0. Skoda, da se letos najboljši maratonceci raznih evropskih držav niso pomerili dejansko med seboj. Tabela je sestavljena na osnovi rezultatov doseženih na državnih prvenstvih.

IZKUSNJA

Oče pride opoldne iz pisarne in vpraša svojega sina, kaj bo za obed.

— Rompompom. — odgovori sin. — Mami se je namreč jed prismočila.

Mali oglasi

GOSPODJE, POZOR!
Klobučarna »PAJK«
Vam strokovno osnaži, preoblikuje in prebarva Vaš klobuk, da zgleda kot nov. Lastna delavnica. Založila novih klobukov. — Se priporoča — Rudolf Pajk, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 33. Miškočeva cesta št. 12.
— Nasproti hotela Union.

ALI RES SE NE VESTE,
da vam oglaš v »Slovenskem Narodu« odzvam vse Vaše službi? Če iščete službo ali stanovanje, če želite karkoli kupiti, se obrnite na oglašni oddelk »Slovenskega Naroda«. Ki vam bo s ceninim oglasom izpolnil željo.

DNEVNE VESTI

— Na polju slave je padel na egiptski bojišči poročnik tankovskega oddelka inž. Alojzij Mosconi, rojen 1912. Pokojnik je bil vojna sirota, študiral je na milanski politehniko do aprila 1941, ko je šel z navdušenjem pod orožje. Bil je najprej ranjen pri Marsa Matruhu, pri El Alameinu pa je žrtvoval svoje mlado življenje. Po rodu je bil iz Milana. Srebrno svetinjo pa je prejel v spomin pešec Umberto Lamperti iz Carugate, ki je pripadal 66. pehotnemu polku. Boril se je na svojem oklopnem vozu do zadnjega in vztrajal na njem navzlic sovražni premoči, dokler ni, večkrat ranjen, omahnil ter izdihnil. Tudi Lamperti je bil rodom iz Milana.

— Zlata svetinja hrabremu padlemu generalu. Zlato svetinjo je prejel v spomin divizijski general Peter Maletti, ki je umrl junaške smrti na libijskem bojišču. Četudi je bil ranjen, je navzlic napadom sovražnika, ki je udaril v italijanske postojanke, izdaljaval povelja k obrambi. Ko je bil drugi ranjen, se je zgrudil na tla in je prosil šefa svojega generalnega štaba, ki mu je priskočil na pomoč, naj se ne briga za njegovo zdravljenje, ampak naj izpodbuja vojske k protinapadu z golim orožjem, ker jim je strelivo že zmanjkovalo. Pokojni general Maletti se je udeležil štirih vojn in je bil imetnik številnih vojaških odlikovanj.

— 1467.207 prebivalcev šteje italijanska državna prestolnica Rim s stanjem 30. novembra 1942.

— Ogromen plaz zasul več hiš. Iz mesta Salo poročajo: Te dni se je razsul v kraju Quattro Ruote ogromen plaz nad 1000 kubničnih metrov in pokrtil celotno in več delavskih hiš vzdolž ceste. K sreči ni bilo nobenih človeških žrtv. To se je zgodilo v ponočnih urah, vendar je zgrmel k sreči plaz zemlje, kamenja, skal in tudi trčnice s tiste strani, ki je v nasprotni smeri z on, kjer so v omenjenih hišah urejene spalnice. To je bila velika sreča za stanovalce. Plaz je namreč razbil ostrejša in oni del hiš, kjer niso spalnice. Tako je bila stanovalcem omogočena rešitev. Preselili so se zaenkrat v druge hiše, dokler ne bodo po plazuro porušene hiše spet obnovljene.

— Počastitev ferrarskih žrtv. Kakor poročajo iz Ferrare, je bil v kraju Castello Estense počastjen spomin treh žrtv boljševiškega napada dne 20. decembra 1930. Tedaj so padli fašisti Franco Gozzi, Nata-

Cigareta

V elegantni gledališki garderobi so stale kosare, polne šopkov svežih vrtnic, krizantem in orhidej.

Šola naših gospodinj se nadaljuje

Tudi letos bodo gospodinj v veseljem posegle po Gospodinskem koledarju in drugih gospodinskih knjigah, da bo olajšana njihova naloga

Ljubljana, 22. decembra

Kako potrebne so knjige in časopisi, namenjeni izpolnitvi gospodinskega znanja in kot pripomočki za gospodinsko delo, spredvidno najbolje po povpraševanju po gospodinskih knjigah v knjižnicah in knjižarnah. Tudi stari gospodinski časopisi še niso izgubili svoje veljave. Gospodinj pogosto listajo po njih ter jih citirajo z mnogimi večjim zanimanjem kakor so jih včasih, ko gospodinjstva niso vse jemala tako resno. Ljudje zdaj kupujejo tudi najstarejše gospodinske knjige, ki sicer ne ustrezajo dovolj dandanašnjim potrebam in zahtevam ter so zastarele. V denar gredo dobro tudi tuje gospodinske ter kuharske knjige, ki jih ni mogoče vselej s pridom uporabiti za naše razmere. Zato je razumljivo, da je lani vzbudil veliko zanimanje »Gospodinski koledar«, ki ga je izdala Tiskovna zadruga. Koledar je vseboval vse, kar je gospodinja najbolj potrebovala; marsikatera gospodinja se je šele iz njega naučila knjigovodstva. Najbolj pa so se vse gospodinj menda zanimale za kuharske recepte, ki so bili prilagojeni razmeram in potrebam, tako da jih je bilo mogoče s pridom preizkusiti. Nekateri teh receptov so se uveljavili v splošnem, čeprav so bili povsem novi.

Novi koledar

Zdaj je izšel Gospodinski koledar za prihodnje leto in nekatere gospodinj ga že uporabljajo, čeprav se še ni začelo novo leto; koledar pač ni le zgolj koledar, temveč dobra gospodinska knjiga, ki jo gospodinj cenijo zlasti zaradi sodobnih kuharskih receptov. Kljub varčevanju s papirjem je tudi novi koledar precej obsežen ter vsebuje vse, kar gospodinja išče predvsem v gospodinskih knjigah. Največja odlika koledarja je, da je res praktičen. Da je pa dober, smemo sklepati po tem, kako ga gospodinj cenijo. Značilno je, da koledar hvalijo tudi moški, a ne le tisti, ki se morajo hočeš nočeš tudi sami aktivno udeleževati v gospodinjstvu. Zadolžni so z njim predvsem zaradi njegovega knjigovodstvenega dela. Pravijo, da je gospodinj najtežje naučiti ter privaditi, da bi vodila gospodinsko knjigovodstvo. Nekateri gospodinj so dobre kuharice in v splošnem dobro gospodinjijo. Ljubijo delo in z ljubeznijo skrbijo za družino, toda ne moreš jih pripraviti, da bi vzele od časa do časa v roke svinčnik ter zapisale nekaj številke, kaj šele, da bi naredile proračun gospodinskih stroškov za prihodnji mesec. Gospodinski koledar pa pomaga mozu pripraviti gospodinj, kako potrebno ter priporočljivo je, da gospodinja tudi računa. Zato je prav, da je velik del koledarja posvečen knjigovodstvu.

Išla bo knjiga o pravilni prehrani

Na čelu drugega dela koledarja, ki vsebuje najpotrebnejši pouk o prehrani in živilih ter 127 dandanes posebno aktualnih kuharskih receptov, čitamo v predgovoru, da založba namerava izdati posebno knjigo »Pravilna prehrana in sodobno kuhanje«. Napisali jo bodo strokovnjaki, da bo izpolnjena vrzel v strokovnem slovstvu. Zato pa koledar tudi ne vsebuje več receptov in razprav o prehrani, saj bi bil mnogo preobsežen ter bi sploh ne imel več oblike koledarja, če naj bi objavil v njem vse, kar moramo vedeti o prehrani. Koledar dobro služi gospodinj, ker jim res nudi najnujnejše recepte in pouk o živilih. Gospodinj ni treba iskati receptov po debelih kuharskih knjigah, kjer tudi ne more najti mnogo uporabnega za sedanjost. V koledarju so zbrani recepti, ki so se zadnje čase najbolj obnesli in ki jih gospodinja lahko uporabi z racioniranimi živili. Gospodinjim bo res mnogo pomagano s temi recepti, da se jim ne bo treba še mučiti s skrbmi, kako bi čim primerneje uporabljale živila, da bi jih bilo dovolj in da bi hrana ne bila preveč enolična. Dober gospodinski svet je dandanes vreden še več kakor le zlata.

»Domače ognjišče ni le kamen«

Pravilno naglašajo v predgovoru, »da domače ognjišče ni tvorba kamna, opeke in železa, temveč umetniško ustvarjanje ženskega ljubečega srca. Samo to premore v tako težavnih časih toliko žrtve, kolikor jih prinaša zdaj gospodinja.« Res, tega se je treba zavedati; ne le da na ognjišču ne sme ugasniti ogenj, prav tako ne sme ugasniti v srcu gospodinj ljubezen do družine, tista ljubezen, ki dela prave čudeže. Znatno moramo ceniti delo gospodinj in se zavedati, da smo ji dolžni pomagati pri njenem delu in skrbih, kjer koli in kadar koli moremo. Temu namenu služi tudi Gospodinski koledar.

Nedvomno bo svoj namen dosegel, saj je sestavljen v spoštovanju do gospodinjstva in v ljubezni do družine.

Kaj moramo vedeti o prehrani

Temu vprašanju je posvečeno v koledarju sicer kratko, a jedrnat poglavje. Napisano je tako, da bi gospodinj spoznale pravo vrednost živil ter primerno gospodarile z njimi. Hrana naj bo vedno sestavljena kolikor mogoče tako, da bo vsebovala vsaj približno toliko hranilnih snovi, kolikor jih potrebuje človeški organizem. Zato je pa gospodinj potrebno vsaj osnovno znanje o hranilnih snoveh, tako da bodo vedele, katere snovi vsebuje opozamezna živila in katere so organizmu najbolj potrebne. Navedene so tudi številke, koliko posameznih hranilnih snovi naj bi vsebovala hrana odraslega človeka na dan: 500 gramov ogljikovih hidratov, 25–30 g beljakovin in 50 g tošč. Odrasli človek, zaposlen pri srednje težkem delu, porabi na dan na vsak kg telesne teže po en gram beljakovin in masti, 6–7 g ogljikovih hidratov in 30–35 g vode. Ogljikovi vodni lahko delno nadomestijo tošč. Mnoga živila vsebujejo tudi nekaj tošč, a navadno premalo, da bi hrane ne bilo treba še posebej zabeliti. Odrasli človek zaužije na dan okrog 1,8 kg jedi, če je hrana pravilno sestavljena. Če je pa pretežno rastlinska, je potrebna tem večja količina. Pri tem je treba upoštevati tudi letne čase. Tako je potreba po hrani pozimi večja, ker mora telo bolj kuriti, da nadomesti izgubljeno toploto.

Poglavje o maščobah

Maščobam je posvečeno posebno poglavje in prav je, da je navedeno, kaj je treba upoštevati pri varčevanju z zabelami. Priporočajo, naj bi uporabljali kolikor mogoče mnogo ogljikovih hidratov, da bi ne porabili za kuho toliko maščob. Okusna in zdrava mešanica maščob je loj, svinjska mast, olje ali maslo in mleko v razmerju 4:2:2:1. (Gospodinj se preizkuša, če razne mešanice in prav bi bilo, da bi tudi same kaj povedale o svojih izkušnjah.) Dalje priporočajo, naj bi gospodinj pri kuhi nikdar ne jemala maščob »na oko«, temveč jih naj načelno vedno tehtajo. (Pri številnejših družinskih članih je to mogoče, težavno je pa tehtati zabelo za dva družinska člana ali za enega samega.)

Grčija dežela trgovcev

Živahno, pestro trgovsko vrvenje po grških mestih

Pravijo da so Grki tako spretni in podjetni trgovci, da židje v Grčiji ne morejo priti do prave veljave kakor med drugimi narodi. Koliko je resnice na tem, tuje v Atenah in drugih grških mestih ne more na prvi pogled spoznati. Dejstvo je pa, da so bile mnoge najlepše hiše v grških mestih, zlasti v predmestjih, kjer so vile bogatih meščanov, prazne, ko so lani vkorakale v Grčijo nemške čete. Lastniki hiš in vil židje so bili pravočasno odnesli pete, in so pustili Grčijo skupaj z angleško vojsko. Dejstvo je pa tudi, da je zlasti v Solunu več stanovanijskih okrajev, razpadajo jih barak, pokritih s pločevino in lepenko, zanemarjenih in nesmanjnih, tako da človek kar verjeti ne more, da so to človeška bivališča. V njih stanujejo židje, ki se preživljajo deloma tudi z beračenjem.

V večjih grških mestih so tako lepo opremljene in bogato založene trgovine, da bi se lahko kosale s trgovinami v poljubnem evropskem veletrgu. Trgovin je toliko, da so v polni meri krite vse potrebe. In vendar cvete po grških mestih tudi krošnjarstvo, ter trgovina po stojnicah, postavljenih skoraj na vseh vogalih in cestnih križiščih. V celih mestnih okrajih so po hodnikih postavljene stojnice druga kraj druge. Tu je blaga v izobilju in pestrost najrazličnejše robe je tem večja, ker morajo trgovine hočeš nočeš tekmovali s stojnicami po cestah in ulicah. Zato imajo svoje blago razstavljeno kar na mizah in stojnicah kar pred svojimi izlozobami. Njihova konkurenca ima pa večinoma blago razloženo kar po tleh, ker na svojih vozličkih nima dovolj prostora. Na prodaj je vse, kar kdo potrebuje od čevljev in klobukov do gumbov in oblek, od večernih oblek do gumijastih pasov, od začimb in dišav do kuhinjske opreme, stari lonci, uniforme, sukanec, volna, sukno, čebula, slaščice, pecivo itd.

Ni torej čuda, da je konkurenca ostra.

ga.) Gospodinja bi naj ne zametavala nobene maščobe, četudi se ji kaj pokvari. Priporočajo, naj bi uporabljala le eno posodo za zdrave maščobe, pokvarjene in neuporabljive bi pa naj zbirala posebej za pripravo mila. Zelo potrebno je opozorilo, naj bi gospodinja ne puščala masti na štedilniku brez nadzorstva ter naj bi je ne segrevala tako, da bi se kadila, kajti pri tem gre zabela v izgubo. Marsikatera gospodinja ne ve, da lahko napravi prežganje tudi brez vsake zabele; mogoče je treba oprati ter previdno prilivati vodo, ki je bila v nji raztopljena zelenjavna ali Maggyjeva kocka. Prav tako je mogoče oprati brez zabele drobno sesekljano čebulo, ki jo potem pridamo prežganju. Če pa delaš prežganje z mastjo, je treba najprej mast dobro segreti in šele potem dodati moke, da bo tem hitreje zarumenela ter da ne bo izhlapelo toliko masti. Prav tako je treba pražiti čebulo. Vročemu prežganju je treba prilivati počasi vroče vode, da se tem bolj zgosti ter dobro prevre. Modelov za pudinge in podobno pecivo naj bi gospodinja ne mazala z mrzlo mastjo, temveč z vročo, raztopljeno, s pomočjo čopiča, tako bo poraba mnogo manjša. Pečke bi pa naj ogrevala in mazala s kožo slanine. Pri pripravi palačink bi ne smeli dodajati sladkorja, ki se rad oprime. Pečko je treba namazati s čopičem, da bo poraba masti čim manjša. Dandanes ni priporočljivo pripravljati jedi, ki se peko v globoki masti. Če se pa že gospodinja ne more temu izogniti, naj ravna tako: mast je treba dobro očistiti in ko se ohladi, dodati enako količino vode, potem pa kuhati in mešati pol ure. Potem precedi mast v primerno posodo, kjer se bo strdila, da jo boš lahko ločila od vode. Če dobimo žarko mast ali če maščoba nima dobrega okusa, jo je treba raztopiti, nakar ji prilijemo malo svežega mleka, dodamo žlico dobre kornezine moke, eno jabolko ali eno čebulo ter eno grahovo zrno. Končno prekuhamo in ko se bo odstavljena mešanica shladila ter sesedla, jo odcedimo. Manjše kosčke mesa ali faširane zrezke pečemo v pekači, ki smo jo prej razgreli in namazali s kožo slanine.

Kuharskih receptov, ki jih je 127, ni treba še posebej priporočati. — Prav je, da so gospodinj opozorili tudi na leseni štedilnik, kakor imenujejo samokuhalnik, ker ga mnoga gospodinja še ne pozna ali ne zna dovolj dobro ceniti.

Kupcu je težko odločiti se kaj in kje bi kupil.

Po nekem čudnem sporazumu so cene pri vseh prodajalcih enake za enako blago. Toda samo slabi poznavalci razmer plačujejo blago po cenah — kakor jih zahtevajo prodajalci. Pri tolilci izbiri blaga ni težko pogoditi se za nižje cene. Kupci se dobro zavedajo, da je blaga na prodaj v izobilju in zato potiskajo cene navzdol. V takih primerih so prodajalci prisiljeni popustiti pri cenah, sicer jim uidejo kupci h konkurenci. Prodajalci po grških mestih niso vsiljivi, pač pa zelo prijazni in postrežljivi. Trgovina po grških mestih je zelo živahna. Ob pogledu na pisano množico prodajalcev in kupcev bi tuje mislilo, da ima pred seboj na ljudski veselici zbrane ljudi. Grki vidijo v trgovinam nekatere družabno zabavo in razvedrilo. Že fantiči, ki prodajajo po cestah dišave, sladkarije in pecivo, se pridno vadijo v tem. Zdaj je seveda položaj kupcev precej drugačen, kakor je bil pred vojno. Prodajalci so postali bolj samozavestni in blaga jim ni treba več tako ponujati kakor prej, ker je povpraševanje mnogo večje. Blago dobiva večjo vrednost, denar jo pa izgublja.

Pospeševanje madžarskega kmetijstva

V Novem Sadu je bilo oni dan zborovanje kmetovalcev Bačke. Udeleželi se ga je tudi državni tajnik dr. Karel Baranovs v zastopstvu kmetijskega ministra. V svojem nagovoru je očrtal zborovalcem dosedanje uspehe madžarske vlade v njenem prizadevanju za povzgoj Bačke, obenem jim je pa predložil načrte kmetijskega ministristva za povzgoj kmetstva v okviru milijardnega programa. Napovedal je ustanovitev kmetijskih ravnateljstev, ki bodo odgovarjali vseh okoliščin kot upravni organi I. stopnje. Omenil je tudi imenovanje kmetijskih obitaskih predstojnikov, ki morajo skrbeti da se izpolnjujejo vsi ukrepi.

siba tisti čas odsoten; zato je še toliko bolj silil, naj pride. Henri s svojo družinico na veselico, rekoč, da jih ne bo drugače nikoli več šel za prijatelje. Čim bolj se je bližal veliki dan, tem večji nemir je obhajal Jeems, vendar ne zato, ker bi bil omahoval, ali naj gre ali ne. Zdal ni bil več tisti Jeems, ki se je bil nekoč stebel pri Lussamovih. Samo dva meseca je še bilo do njegovega osemenjatega rojstnega dne. V kretinjah njegovega vitkega in lepo oblikovanega telesa je bilo nekaj tiste gibke zalosti, ki je lastna prebivalcem gozdov. Katarina je bila nanj bolj ponosna ko kdaj; imela je veselje nad njegovo moško lepoto, njegovo ljubeznivo do Boga in narave in trdno odkritostjo njegovih oči. A naj je bila še tako ponosna nanj, bolj ponosna ni mogla biti od Hepsibe Adamsa, ki je bil spoznal v tem učencu in nečaku vrline pravega bojevnika.

In vendar se je tisto jutro, ko so šli k Tonteurjevim na sprejem, dramilo v Jeemu marsikaj iz čustev dečka, kakršen je bil pred nekaj leti; res pa je, da njegov obraz in njegovo vedenje nista izdajala teh spominov. Koprnal je po svidenju s Tonijeto, ali s to željo se ni več družila nekdanja divja ošabnost; tako si je vsaj zatjeval. Ta, ki mu je bilo spet videti, je bila zanj tujka, in trdno je bil namenjen, da ji svoje bližine ne bo vsiljeval. Tega ni bil sklenil iz premajhnega spoštovanja do samega sebe, niti ne iz negotovosti, ali je njegova družabna stopnja dovolj visoka ali ne, temveč iz globokega, srčnega ponosa. Vedel je, da bi lahko hladno stopil Tonijeti pred oči in ji brez zadrege pogledal v oči, pa naj bo še tako lepa. O

Izpraševanje sovjetskih ujetnikov. Za tolm ača je ruski deček, ki so ga pobrali italijanski vojniki ob Donu

Po tej novi organizaciji bo pospeševanje vseh panog kmetijstva zagotovljeno. Dr. Baranovs je govoril tudi o nazadovanju kakovosti v Bački pridelane pšenice, ki je slabša od madžarske. Vlada bo storila vse potrebno, da se položaj v tem pogledu zboljša in da se povrna baški pšenici njen sloves. Veliko pozornost bo posvetila vlada kmetijskemu pouku. Začetek je bil že storjen z ustanovitvijo kmetijske srednje šole v Novem Sadu. Kakor v drugih pokrajinah bo tudi v Bački izpolnjeno kmetijsko šolstvo. Starejši kmetje bodo imeli priliko izpolniti svoje znanje v strokovnih tečajih. Ustanovljena bo tudi gospodinska šola najbrže v Novem Sadu ter kmetijska obrtna šola. Posebna pozornost bo posvečena pridelovanju sočivja v Bački z Novim Sadom kot središčem. V Novem Sadu bo zgrajena moderna sušilnica za sočivje in kmetijska preizkuševalnica.

Zakaj čebela po piku umre?

Znano je, da mora čebela po piku umreti v nasprotju z oso ali seršenom, ki potegne želo nazaj in lahko piči kolikokrat hoče. Čebelo želo pa obično tam, kamor ga je zasadila, in z njim vred izgubi čebela del svojega črevesja, tako da mora umreti. Čebelo želo je na koncu nekoliko ukrivljeno in v tem tiči najbrže vzrok, da ga po piku ne more več izdreti. Davn pretniki naših čebel so živeli po drevesnih duplih in lovil drobne žuželke. Njihove oklepe so morale čebela prebadati ali predrgniti. Čebelo želo je torej postalo neuporabno šele, ko se je življenje čebel izpremenilo. Prvotno je služilo čebelam v boju za obstanek, zdaj jim pa prinaša smrt. Tu torej vidimo lep primer, da ni vedno dobro, če se človek vmešava v modro delo stvarstva.

Mravljinar leže jajca

Elen redkih salscev, ki ležejo jajca, je mravljinar. Njegova domovina je Nova Gvineja, sorodne vrste pa žive tudi v Tasmaniji in Avstraliji. Mravljinar je pokrit z iglami. Ima slonom podobne noge in slonovemu rilcu podoben kljun. Najbolj čudno na tej živali je, da leže jajca. Naravoslovci so se dolgo prepirali o tem. Zdal je točno dagnano, da leže mravljinar ptičjim mešano podobna jajca, samo lupina je mnogo trše, skoraj kakor iz usnja. Podobno lupino imajo tudi želvina jajca.

Teža solca

Zvezdoslovce se je posrečilo izračunati težo solca. Če smemo verjeti njihovim računom tehta nebesno telo, od katerega dobivamo toploto, okrog 2 kvintilijona kilogramov. Kvintilijon je peta potenca milijona in v številkah se izraža takole 1.000.000.000.000.000.000.000.000.000. Od navadnega zemljana ne moremo zahtevati, da bi si lahko vsaj približno mislil, kaj pomeni ta ogromna teža.

Najstarejša bolha na svetu

Da so skakale bolhe po svetu že pred milijon leti, dokazuje najstarejša ohranjena bolha. Stisnjena je v kosku jantarja, ki so ga našli pred mnogimi leti v rudniku Palmnicken v Prusiji. V jantarju so opazili črno ptičjo in ko so se zanimali kaj je to, so spoznali bolho. Naravoslovci so mnenja, da je stara ta bolha pet milijonov let in je torej nedvomno najstarejša bolha na svetu.

Učinkovito sredstvo

Ludvik XIV. ni mogel trpeti igralcev, ki so slabo znali svoje vloge, da so na odru jecljali in se v zadregi ozirali po šepetalcu. Da bi igralce primerno vzgojil, je odredil, da mora v zapor vsak igralec, ki ne zna dobro svoje vloge. Igralcem so dajali v zapor vloge, da so se jih lahko naučili. D., kler niso dobro znali vlog, jih ječar ni smel izpustiti.

Največji planet

Danski astronom dr. Strnad je nedavno odkril planet, ki je menda identičen z enim izmed treh po italijanskih matematikah Spadavecchii in Gnechhi spomnili 1940 odkritih Nemesis, Lachesis in Atropos. Opoznavanje dankega zvezdoslovca so pokazala, da gre za planet Lachesis, oddaljen od solca 9 milijard km. Njegov premer znaša 318.000 km in je torej največji planet, kar jih poznajo zvezdoslovci.

Najkrajša kritika

Neki maloznani pesnik je izročil nekoč Voltairu svoje najnovejše delo s prošnjo, naj ga oceni. Bil je zelo plitek ljubezenski roman, pisan tako nemoralno, da je celo Voltair majal nad njim z glavo, čeprav je bil v takih primerih zelo širokogruden. Ko je knjigo prečital, jo je nekaj časa ironično nasmejan držal v roki, potem je pa skrbno izbral zadnjo črko romana. Moja kritika je napisana na koncu — je dejal, — ko je vrazil avtorju knjigo. Voltair je bil izbrisan pri besedi »fine (konec)«, tako da je ostala beseda »fe (fej)«.

Radio Ljubljana

CETIRTEK, 24. DECEMBRA 1942-XXI.
7.30: Slovenska glasba. 8.00: Napoved časa. — Poročila v italijansčini. 12.20: Plošče. 12.30: Poročila v slovensčini. 12.45: Lahka glasba. 13.00: Napoved časa. — Poročila v italijansčini. 13.15: Poročila v slovensčini. 13.25: Koncert Oscarja Salo. 13.40: Skupino madrigalistov »Città di Milano« — vodi dirigent Castellazzi. 14.00: Poročila v italijansčini. 14.15: Koncert R. dijskega okrestra, vodi dirigent D. M. Sl. janec. — Glasba za godala. 14.50: Pisanja glasba. 15.00: Poročila v slovensčini. 17.00: Napoved časa. — Poročila v italijansčini. 17.10: Pet minut gospoda X. 17.15: Nove plošče Petra. 19.30: Poročila v slovensčini. 19.45: Operna glasba. 20.00: Napoved časa. Poročila v italijansčini. 20.20: Komentar dnevnih dogodkov v slovensčini. 20.45: Prenos iz Konservatorija »G. B. Martinis v Bologni: koncert vodi dirigent Cesare Nardio, sodelujejo Ines Maria Ferraris, Mario Bitelli e Irene Fuser. — V odmoru: predavanje v slovensčini. 22.00: Orgelski koncert Pavla Rancigaja iz cerkve Sv. Petra v Ljubljani. 22.30: Božične pesmi. 22.45: Poročila v italijansčini. 23.00: Koncert organista Luigija Renzija. 23.30: Božična glasba. 24.00: Prenos polnočnice iz kapela vojaške bolnice »Celio« v Rimu.

MED ZAKONCI

— Če bi me res ljubil, bi se odvil kadi.
— Če bi me ti resnično ljubil, bi se privadila tobacnemu dimu.

J. O. CURWOOD:

Abrahamova polja

Kjer gre za krivičen napad, je dal Bog ljudem pravico, da branijo dom in svoje. Sicer je bila takisto kakor Tonteur prepričana, da jih ne bo vojna nikoli dosegla, in vedela je, da je Jeems ne bo iskal, kakor se tudi mož ne bo potezal zanj; vendar je mislila, da Jeemu ne bi škodilo, če bi se z drugimi fanti v gospodini vred pripravljali za vsak slučaj.

Temu predlogu se je uprla Hepsibova modrost. Rekel je Katarini, da se tako in tako blizu dan, ko se bo Jeems prisiljen boriti in izbirati, na katero stran naj se postavi. Tisti dan čuvstva ne bodo mogla imeti odločilne besede, kajti sredi divjega viharja, ki bo razsajal vse na okrog, ne bo mogel ostati hkratu Anglež in Francoz. Izrazil je prepričanje, da bo tudi Henri zapleten v borbo, razen če ga prehitel lovi na skalpe in rešijo vprašanje za vse tri namah. Nihče ne more naprej določiti, na kateri strani se bodo prisiljeni bojevali; ker pa je mimo vseh zaničeval izdajalce, je bil menil, da se Jeems ne more naprej učiti vojaškega rokodelstva pod francoskimi zastavami, potem pa iti in se boriti na strani Angležev. Po njegovih mislih naj si ohrani svobodo, da stopi v boju na tisto stran, kamor ga

v danem trenutku pokliče čast in dolžnost.

Ta pogovor je bil pričetek novega razdobja v Jeemsovem življenju. Pomagal mu je, da je boljše razumel razne neobitnosti, ki so mu jih zdaj nalagala njegova leta, kar je morala priznati tudi mati, čeprav ga je želela čim dalje ohraniti v srečnem otroškem stanju. Naslednje leto je večkrat popotoval v Hepsibo in Albany in celo v Pensilvanijo; a vselej, kadar se je vrnil domov, jo je še bolj vroče ljubil kakor popred.

Jeseni leta 1754., potem ko je bila prebila štiri leta v šoli, se je Tonijeta vrnila v grad. In prav tisti mesec se je posestov Bulainovih povečalo za svoj sedemdeseti oral obdelane zemlje.

Mir in sreča sta kraljevala ob Richelieuju. Tisto leto je bilo povsod ob mejah Bagelosevoljeno za Francijo. Washington se je bil predal v trdnjavi Necessity. Villiers je bil zmagal pri Fort Duquesnu, in to med tem, ko sta se Anglija in Francija še vedno hlinili, da živita v prijateljsstvu. Francosko orožje in indijanska preveljanost sta zmagali vzdolž Ohia in na zahodnih ravninah. Politični šušmarji v angleški vladi so si odtujevali indijanske zavezničke; in Dinwiddie je vkljub svojemu poldrugemu milijonu angleških prebivalcev proti osemdesetim tisočim duš v Novi Franciji pošiljal v London obupne klice na pomoč. V odgovor je Anglija poslala generala Braddocka.

Iz cerkv v Novi Franciji so se dvigale k nebu hvalnice in zmagovalne pesmi; Tonteur pa se je namenil, da priredi na svojem posestvu sprejem in veselico v proslavo Tonijetine vrnitve in uspehov francoskega orožja. V baronovo žalost je bil Hep-

siba tisti čas odsoten; zato je še toliko bolj silil, naj pride. Henri s svojo družinico na veselico, rekoč, da jih ne bo drugače nikoli več šel za prijatelje.

Čim bolj se je bližal veliki dan, tem večji nemir je obhajal Jeems, vendar ne zato, ker bi bil omahoval, ali naj gre ali ne. Zdal ni bil več tisti Jeems, ki se je bil nekoč stebel pri Lussamovih. Samo dva meseca je še bilo do njegovega osemenjatega rojstnega dne. V kretinjah njegovega vitkega in lepo oblikovanega telesa je bilo nekaj tiste gibke zalosti, ki je lastna prebivalcem gozdov. Katarina je bila nanj bolj ponosna ko kdaj; imela je veselje nad njegovo moško lepoto, njegovo ljubeznivo do Boga in narave in trdno odkritostjo njegovih oči. A naj je bila še tako ponosna nanj, bolj ponosna ni mogla biti od Hepsibe Adamsa, ki je bil spoznal v tem učencu in nečaku vrline pravega bojevnika.

In vendar se je tisto jutro, ko so šli k Tonteurjevim na sprejem, dramilo v Jeemu marsikaj iz čustev dečka, kakršen je bil pred nekaj leti; res pa je, da njegov obraz in njegovo vedenje nista izdajala teh spominov. Koprnal je po svidenju s Tonijeto, ali s to željo se ni več družila nekdanja divja ošabnost; tako si je vsaj zatjeval. Ta, ki mu je bilo spet videti, je bila zanj tujka, in trdno je bil namenjen, da ji svoje bližine ne bo vsiljeval. Tega ni bil sklenil iz premajhnega spoštovanja do samega sebe, niti ne iz negotovosti, ali je njegova družabna stopnja dovolj visoka ali ne, temveč iz globokega, srčnega ponosa. Vedel je, da bi lahko hladno stopil Tonijeti pred oči in ji brez zadrege pogledal v oči, pa naj bo še tako lepa. O

tem, da se je močno izpremenila, ni dvomil. Zdal je imela petnajst let, bila je gospodična. V tem razdobju življenja pet let mnogo napravil; in Jeems je mislil, da je nemara niti ne bo več spoznal.

Ko jo je pa zagledal, je v prvem hipu kar ostrmel. Zazdelo se mu je, da so se davno minuli dnevi nenadoma vrnil, takisto, kakor iz stare slike, če jo očistiš, čudežno spet zasije nekdanji dobro znani obraz.

Večja je bila, kakopak, in morda tudi lepša; a konec koncev je bila še vedno tista Tonijeta, in Jeems ni opazil na nji nobene druge izpremembe mimo te, da je bila bolj ženska. Vse sad Hepsibovega in njegovega lastnega prizadevanja, vsa svoboda, ves ponos, vse je mahoma izginito v njeni priučujočnosti; spet se je začutil prostostka, ki ji ponuja v dar peresa in orehe ter otroško čaka, da se mu nasmehne. To ni bila nova Tonijeta, ki je mislil, da ga bo ločilo od nje tisoč in tisoč milj; ne, bila je še vedno stara Tonijeta, ki ga je znova vpregala v suženjski jarem, mu jemala moč in ponos ter delala, da mu je kri hitreje in bolj vroče plala po žilah.

In vendar ga še niti ni bila opazila!

Vsaj on je mislil, da ne. Z več gospodičnami iz sosednjih gradov je bila stopila iz hiše, ko sta ji stala Jeems in Peter Lubeck tako rekoč na poti. Peter je storil nekaj korakov proti dekletom. Da ni bilo tega, je mislil Jeems, se ne bi bila niti ozrla. Približal se je tudi sam in ostal razlogav, navzven miren in negiben kakor vojak v »pozoru«, samo srce mu je burno razbijalo.